

Ekonomi ve İhracat Bülteni

Eylül 2024

immib

İstanbul Maden ve Metaller
İhracatçı Birlikleri

İçerik

Küresel Ekonomi ve Ticaret	2
Türkiye Ekonomisi ve Dış Ticareti	7
Küresel Emtia Fiyatları	28
Responsible® Programı	36
Elektrikli Araçlara Yönelik Tarifeler	41

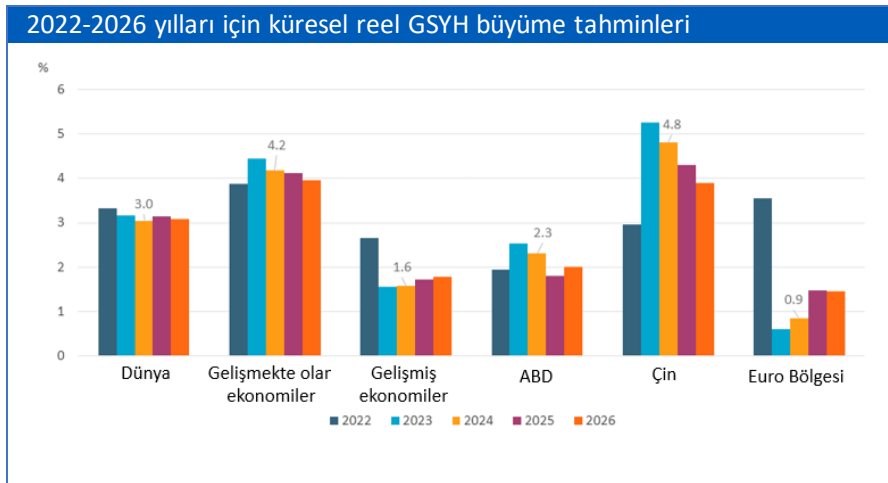
Bu rapor güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen veriler kullanılarak yalnızca bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup herhangi bir yatırım tavsiyesi olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer alan görüş ve değerlendirmeler İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin kurumsal yaklaşımını yansıtmamaktadır. İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği bu raporda yer alan görüş, değerlendirme ve bilgilerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle oluşabilecek doğrudan veya dolaylı zararlardan İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği sorumluluk kabul etmemektedir.

Küresel Ekonomi ve Ticaret

Küresel Ekonomi

Küresel ekonomi 2024 yılının ilk yarısında düşen enflasyon ve beklenenden iyi seyreden istihdam oranları ile dayanıklı bir büyüme göstermiştir. Ancak kısa vadeli büyüme beklentilerinin ve artan siyasi belirsizliğin küresel iş ve tüketici güvenini etkileyebileceği belirtilmektedir. Euromonitor International'ın¹ 3.çeyreğe ilişkin tahminlerine göre küresel GSYH büyümesinin 2024 yılında %3,0, 2025 yılında %3,1 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir. Küresel enflasyonun ise 2024 yılında %6,6, 2025 yılında %3,9 seviyelerine gerilemesi beklenmektedir.

Gelişmiş ekonomiler yılın ilk yarısında ılımlı enflasyon, sürdürülebilir istihdam ve tüketim sayesinde istikrarlı ancak durgun bir büyüme göstermiştir. Faiz oranları ise yüksek kalmaya devam etmiştir. Pozitif büyüme ivmesini koruyan ABD'nin büyüme tahmini %2,3'e yükseltilmiştir. Ancak işgücü piyasasındaki soğuma, hizmet fiyatlarında devam eden enflasyon, yüksek tüketici borçları ile yaklaşan Kasım seçimlerinden ötürü artan siyasi belirsizlik ABD'nin 2024'ün ikinci yarısı ve 2025 yılı büyüme beklentilerini etkileyebilir. Euro Bölgesi ekonomisi, enflasyondaki düşüş ve ihracattaki artışın da etkisiyle yılın ilk yarısında tahminlerden daha iyi bir performans göstermiştir. Yine de gelişmiş ekonomilere bakıldığında toparlanmanın en zayıf olduğu ekonomi olmaya devam etmektedir. Büyümenin 2024 yılında %0,9, 2025 yılında %1,5 olması beklenmektedir.

Kaynak: Euromonitor International

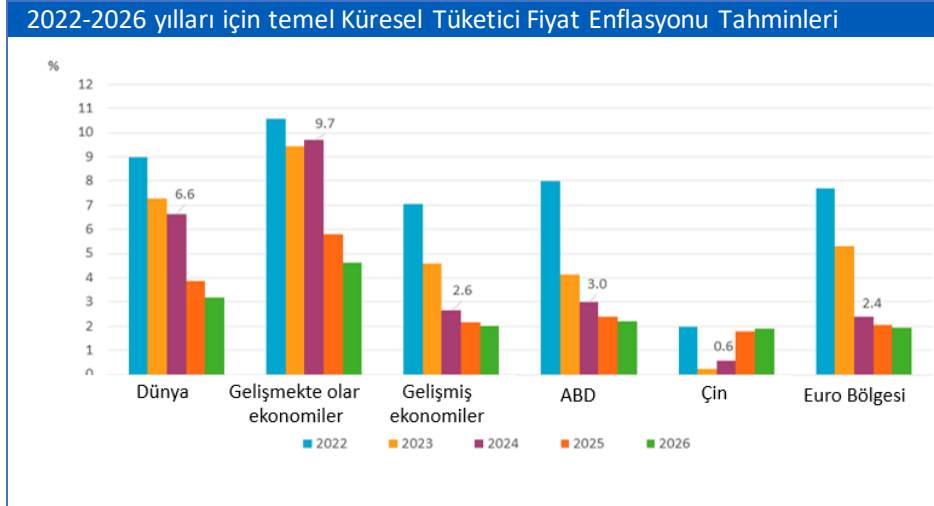
Gelişmekte olan ekonomilerde görünüm iyileşmeye devam etse de belirsizlikler varlığını korumaktadır. Gelişmekte olan ekonomiler için büyüme tahminleri 2024'te %4,2, 2025'te %4,1 olarak öngörülmektedir. Öte yandan gelişmiş ekonomiler yavaşlayan küresel ekonomi ve devam eden iç zorluklar gibi çeşitli aşağı yönlü

¹ Euromonitor International, Global Economic Outlook Q3 2024 [↗](#)

risiklerle karşı karşıyadır. Çin'de gayrimenkul piyasası ile ilgili sıkıntılar devam ederken zayıf tüketici talebi özel tüketimi etkilemektedir. Çin'in PMI değerinin üç ay üst üste 50 puanlık eşik değerinin altında kalması yakın vadede zayıflayan ekonomik faaliyetlere işaret etmektedir. Çin'in 2024 yılında %4,8 büyümesi 2025 yılında ise %4,3'e gerilemesi beklenmektedir.

Küresel ekonomi için büyüme beklentileri belirsizlik ve birden fazla aşağı yönlü riskle çevrili olmaya devam ediyor. Küresel riskler jeoekonomik rekabet de dahil olmak üzere jeopolitik çatışmaların artışı, makroekonomik gelişmeler ve iklim değişikliği olmak üzere üç ana faktörden kaynaklanabilir. ABD seçimleri de dahil olmak üzere devam eden seçimlerden kaynaklanan siyasi belirsizlikler de mevcut jeopolitik ve ekonomik risklere katkıda bulunmaktadır. Euromonitor International'ın Küresel Risk Endeksi'ne göre, derinleşen küresel parçalanma, 2024'ün 3. çeyreğinde küresel ekonomi için aşağı yönlü risk olarak öne çıkmaktadır. Bu senaryoda, küresel ticaret görünümü de artan jeopolitik gerginlikler nedeniyle giderek daha fazla bozulabilir ve parçalanabilir. Dolayısıyla verimlilik azalabilir, maliyetler yükselebilir ve küresel büyüme yavaşlayabilir.

Küresel enflasyon düşmeye devam etse de 2023'e kıyasla daha yavaş bir hızda azalmaktadır. Hizmet sektöründen ve ücret artışından kaynaklananlar da dahil olmak üzere bazı fiyat baskılarının kalıcı olduğu değerlendirilmektedir. Bazı gelişmekte olan ülkelerde; güçlü dolar enerji, gıda ve diğer ithal malların maliyetine baskı yapmaktadır. Euromonitor'un 2024 3. çeyrek tahminlerine göre küresel tüketici fiyat enflasyonunun 2024'te %6,6'ya düşmesi ve ardından 2025'te %3,9'a gerilemesi öngörülmektedir. Arjantin hariç tutulduğunda ise küresel enflasyonun 2024'te %4,9 ve 2025'te %3,4 olacağı tahmin edilmektedir.

Kaynak: Euromonitor International

Artan ticaret ve jeopolitik gerginliklerin yanı sıra dünyanın bazı bölgelerindeki siyasi çalkantılar nedeniyle artan politika belirsizliği nedeniyle enflasyona yönelik yukarı yönlü riskler artmaktadır. Devam eden savaşların ve çatışmaların tırmanması, daha yüksek küresel emtia fiyatlarına ve küresel enflasyonun yeniden canlanmasına neden olabilir. Yapışkan enflasyon ve enflasyonun yeniden canlanma riski, merkez bankalarının 2024 ve 2025'in ikinci yarısında faiz oranlarını düşürmede daha cesur adımlar atmasını engelleyebilir.

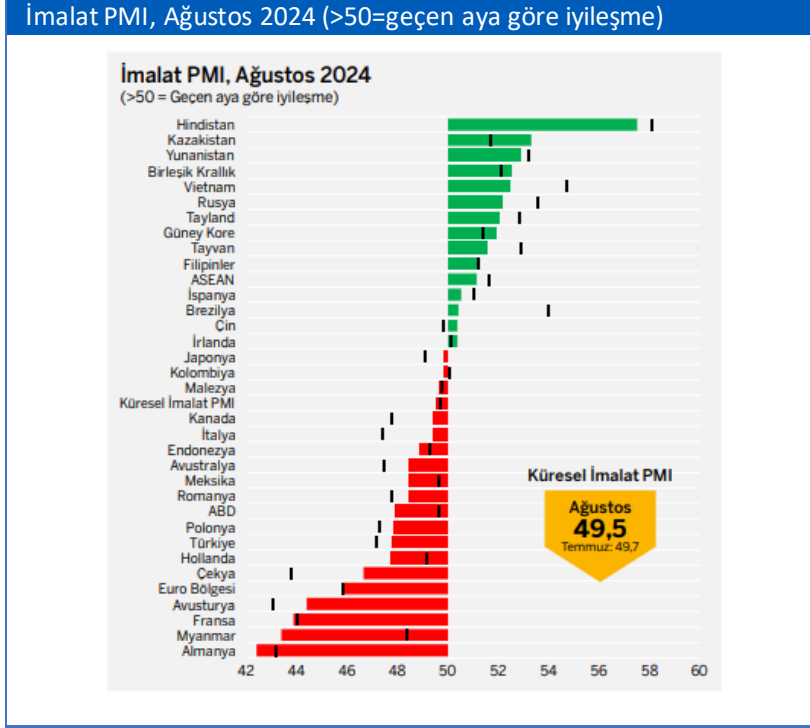
22-24 Ağustos 2024 tarihlerinde gerçekleşen Jackson Hole toplantısında konuşan ABD Merkez Bankası başkanı Jerome Powell faiz indirimlerinin zamanlamasının ve hızının gerçekleşen verilere, gelişen ekonomik görünüme ve risk dengesine bağlı olacağını ifade etmiştir. Enflasyonun FED'in %2 hedefine doğru ilerlediğine güvendiğini belirten Powell, borçlanma maliyetleri konusunda nasıl ilerlenebileceğine dair detay vermemiştir. İngiltere Merkez Bankası Başkanı da kalıcı fiyat baskısı risklerinin azaldığını değerlendirmiştir. Avrupa Merkez Bankası Yönetim Konseyi'nin bazı üyeleri de gelecek aylarda faiz indirimini destekleyebileceklerini belirtmişlerdir.²

Küresel İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)³ 2024 yılında ilk kez Temmuz ayında eşik değer 50'nin altına düşerek 49,7 olarak gerçekleşmişti. Endeks Ağustos ayında 49,5'e gerileyerek üst üste ikinci ay hafif bir daralma sinyali vermiştir. Ayrıca endeks son 8 ayın en düşük değerini kaydetmiştir. Küresel İmalat Sanayi Üretimi 2024

² Bloomberg Key Takeaways From the Fed's Annual Jackson Hole Conference [↗](#)

³ İstanbul Sanayi Odası, Dünyada İmalat PMI Gelişmeleri Ağustos 2024 [↗](#)

yılı boyunca ilk kez Ağustos ayında hafif bir daralma sergilemiştir. Sermaye ve ara mali üretimi gerilerken, tüketim mali üretimindeki artışın da son 13 ayda en düşük oranda gerçekleştiği belirtilmektedir. Yeni siparişler Temmuz ayında olduğu gibi Ağustos'ta da azalmıştır. Küresel ticaret akışlarındaki zayıflığın da bu durumda etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası, Dünyada İmalat PMI Gelişmeleri, Ağustos 2024
Siyah çizgiler Temmuz 2024'teki Endeks değerini belirtmektedir.

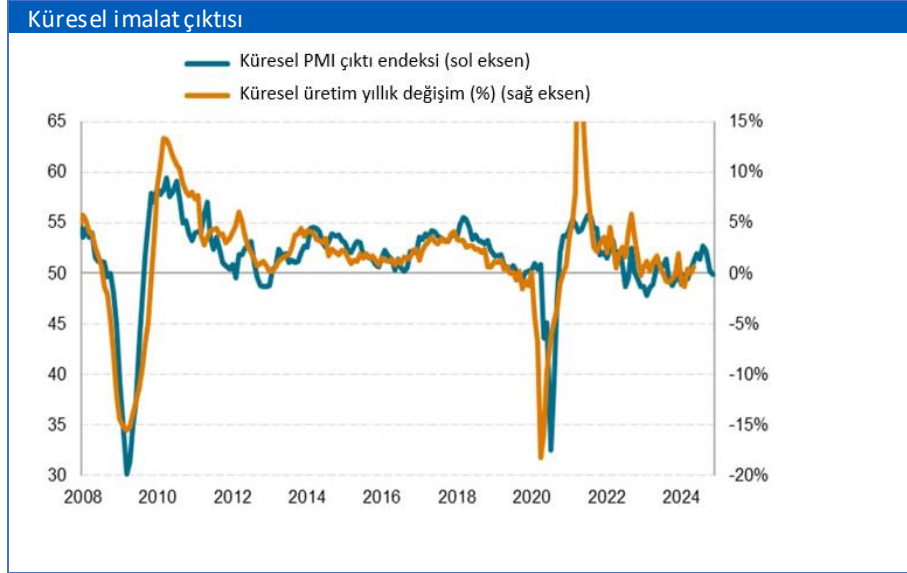
Uluslararası kuruluşların büyüme tahminlerine ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri (%)									
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Japonya
Dünya Bankası	2021	6,3	5,9	5,8	4,8	5,9	9,7	8,4	2,6
	2022	3,0	3,4	1,9	3,0	-1,2	7,0	3,0	1,0
	2023	2,6	0,5	2,5	2,9	3,6	8,2	5,2	1,9
	2024	2,6	0,7	2,5	2,0	2,9	6,6	4,8	0,7
	2025	2,7	1,4	1,8	2,2	1,4	6,7	4,1	1,0
IMF	2021	6,2	5,3	5,9	5,0	4,7	8,7	8,4	2,1
	2022	3,5	3,4	1,9	3,0	-1,2	7,2	3,0	1,0
	2023	3,3	0,5	2,5	2,9	3,6	8,2	5,2	1,9
	2024	3,2	0,9	2,6	2,1	3,2	7,0	5,0	0,7
	2025	3,3	1,5	1,9	2,4	1,5	6,5	4,5	1,0
OECD	2021	6,3	5,8	5,8	5,3	5,6	9,0	8,5	2,2
	2022	3,3	3,4	1,9	3,0	-2,0	7,2	3,0	0,9
	2023	2,9	0,6	2,4	3,0	1,3	6,3	5,2	1,7
	2024	3,1	0,7	2,6	1,9	2,6	6,6	4,9	0,5
	2025	3,2	1,5	1,8	2,1	1,0	6,6	4,5	1,1

Kaynak: IMF (Temmuz 2024), Dünya Bankası (Haziran 2024), OECD (Mayıs 2024)

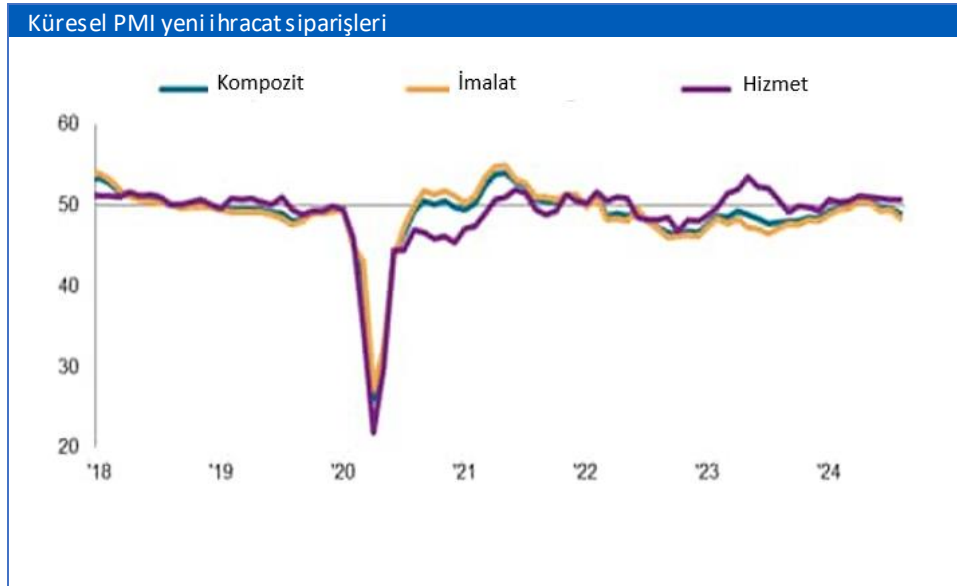
Küresel Ticaret

Ağustos ayında küresel üretim düştü ve bu, 2024 yılı için ilk düşüş olmuştur.⁴ Bu durum, 2024'ün ikinci çeyreğinde görülen güçlü büyüme ile çelişiyor. En son PMI verilerine göre, üçüncü çeyrekte dünya çapındaki üretim büyük ölçüde durakladı. Oysa ikinci çeyrekte, dünya genelinde üretim yıllık yaklaşık %2 oranında sağlam bir büyüme göstermişti.

Kaynak: S&P Global

S&P Global⁵ Ağustos ayı verilerine göre ihracat siparişleri Nisan ve Mayıs aylarındaki iyileşmeler hariç tutulduğunda Mart 2022'den bu zamana sürekli olarak düşmüştür. Son dönemdeki azalışta tedarik zincirlerindeki kesintilerin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Ticaretteki gerilemenin imalat kaynaklı olduğu belirtilmektedir. Ağustos verileri, talep koşullarının kötüleştiğine ve üretim gerilemesinin derinleştiğine işaret etmektedir. Hizmet ihracatı ise büyümeye devam etmektedir.

Kaynak: S&P Global

⁴ S&P Global Top five economic takeaways from August's PMI as the global manufacturing decline continues [2](#)

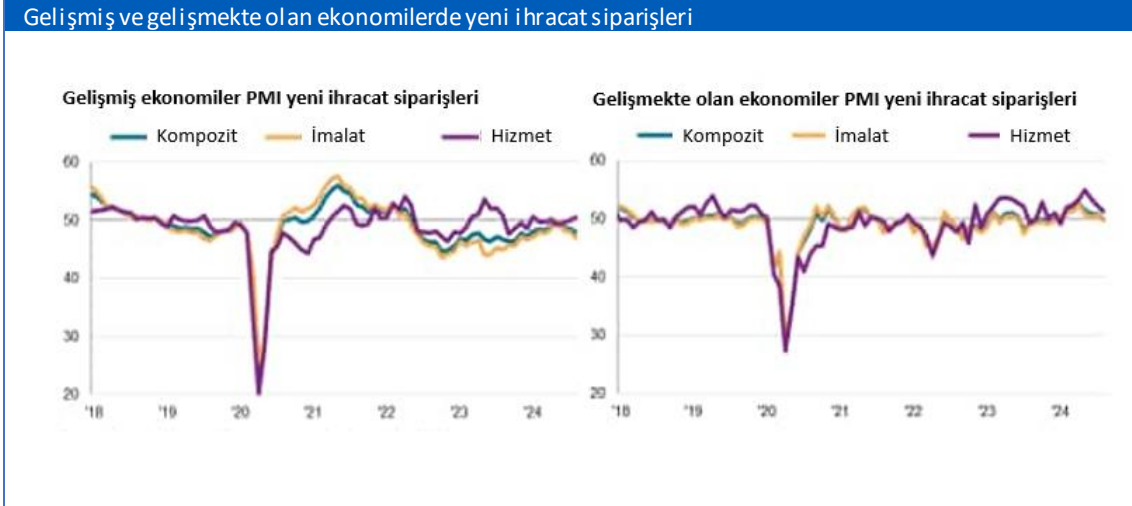
⁵ S&P Global Steepest deterioration in trade conditions since December 2023 [2](#)

Yeni üretim ihracat siparişleri Ağustos ayında yılbaşından bu yana en hızlı düşüşü göstermiştir. Kötüleşen teslim sürelerinin küresel tedarik zincirlerinin ve ihracatı etkilemesiyle nakliye gecikmelerini Tedarikçi Teslimat Süreleri Endeksi'nde de görünür hale getirmiştir. Teslim sürelerinin uzama hızı gelişmiş ekonomilerde azalırken gelişmekte olan ülkelerde belirgin bir hızla uzamıştır.

Ağustos ayı PMI verilerine göre üreticilerin yenilenen stok eritmelerinin mallara olan talebi dünya çapında etkilemektedir. Şirketlerin girdi alımlarını azalttığını bildirdiği durumlar, maliyet hususlarının önemli bir faktör olmasıyla birlikte belirgin şekilde artmıştır.

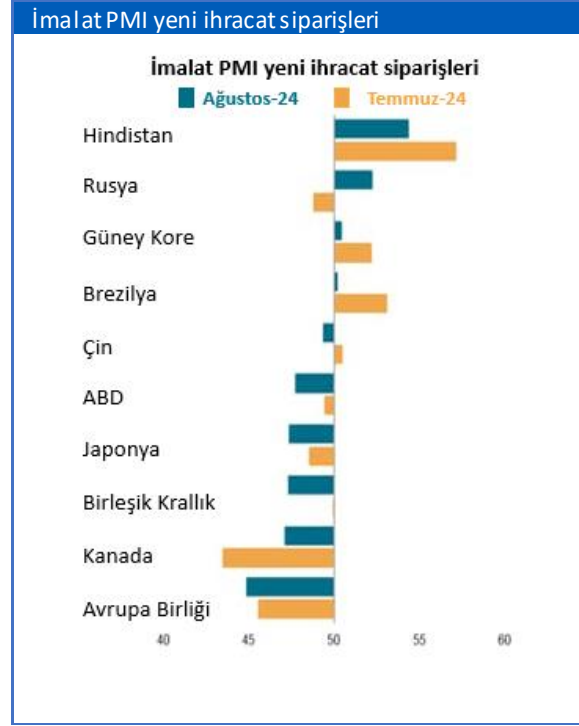
Hizmet sektörü ihracatı ise yılın başından itibaren devam eden genişlemesini Ağustos ayında da sürdürmüştür. Sektör PMI verilerine göre ihracatta genişlemeye öncülük eden ilk dört sektörün hepsi hizmet sektörü olarak öne çıkmaktadır. Bu durum sektörel farklılaşmanın da genişlediğine işaret etmektedir. Öne çıkan sektörler ise ulaştırma, endüstriyel hizmetler, banka dışı finans ve yazılım sektörleridir. Bir hizmet sektörü olan gayrimenkul sektörü ise Ağustos ayında en kötü performans gösterenler arasında yer almıştır.

İhracat gelişmekte olan ekonomilerde durma noktasına gelirken gelişmiş ekonomilerde de artan bir hızla gerilemektedir. Gelişmiş ekonomilerde Ağustos ayında görülen düşüş oranı geçen Aralık ayından bu yana en hızlı seviyeye ulaşmıştır. Gelişmekte olan ekonomilerin ihracatı da neredeyse durma noktasına gelerek geçtiğimiz Aralık ayından bu yana ilk kez kısmi bir düşüş göstermiştir. İmalat ihracatındaki düşüş, çoğu imalat merkezinin gelişmekte olan ekonomilerde yer almasından ötürü dikkate değer bir gelişme olarak ifade edilmektedir. Bu durumun ticaret koşullarının, kaynağında kötüleştiğine işaret ettiği belirtilmektedir.

Kaynak: S&P Global

Ağustos ayı PMI verileri mal ticaretinde genel bir yavaşlamaya işaret etse de en büyük ekonomiye sahip 10 ülkeden dördü olan Hindistan, Güney Kore, Brezilya ve Çin Temmuz ayına göre daha yüksek mal ihracatı siparişi kaydetmiştir. Hindistan lider konumda yer alırken daha yavaş bir büyüme oranı kaydetmiştir. Güney Kore ve Rusya'da ise yurtdışından gelen mal siparişlerinde marjinal artışlar görülmüştür. Diğer yandan Avrupa Birliği ve Kanada ise en kötü performans gösteren ekonomiler olmuştur. Özellikle Avrupa Birliği'nin ihracatındaki düşüş oranı oldukça keskindir. ABD, İngiltere ve Japonya'da ise mal ihracatı siparişlerinde belirgin ancak küçük olarak nitelenebilecek azalma oranları görülmüştür. Çin'in mal ihracatı ise 2024 yılında ilk kez Ağustos ayında düşmüştür.

Kaynak: S&P Global

Gelişmiş piyasalardaki faiz oranlarının düşürülmesinin küresel mal ticaretini 2024 yılı sonuna kadar teşvik edebileceği değerlendirilmektedir. Ancak bir diğer taraftan faiz oranlarının ne kadar düşürülebileceği ise endişe yaratmaktadır.

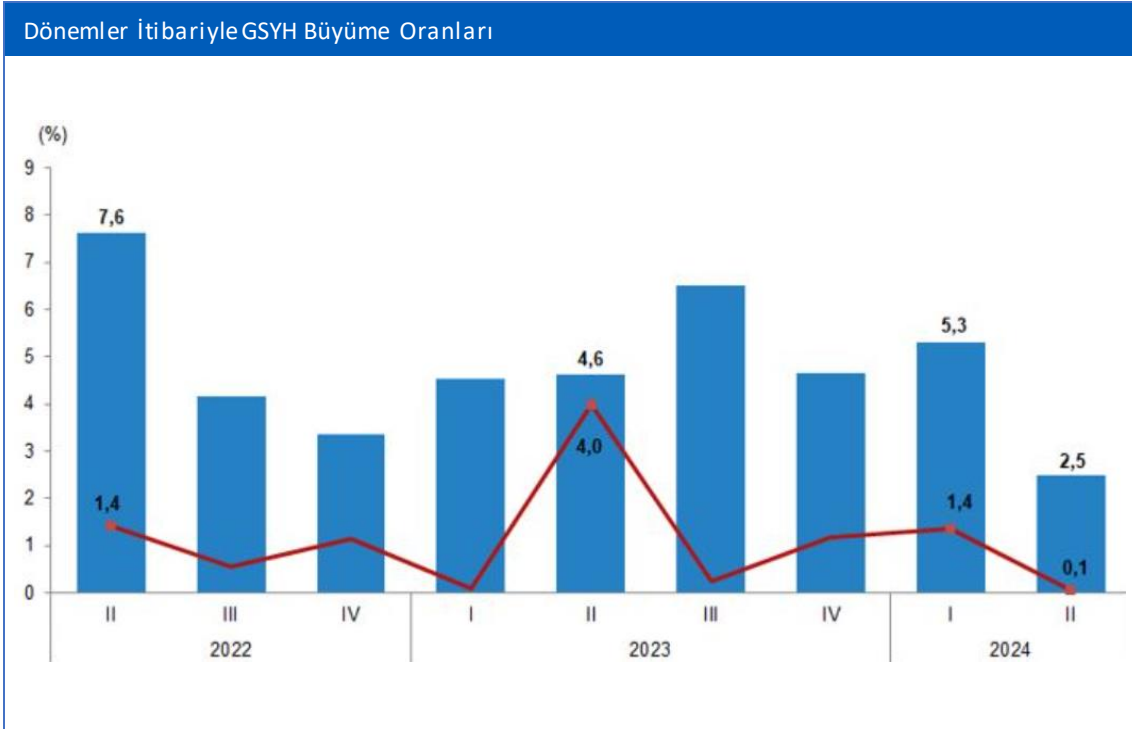
Son zamanlarda talepteki azalmanın bir nedeni olarak bir kısım üreticinin stoklarını azaltması gösterilmektedir. Üreticiler yeni üretim yapmak yerine ellerinde olan ürünü satmaya yönelmektedir. Dolayısıyla Ağustos ayında satın alınan girdi miktarı azalmış ve Aralık ayından bu yana görülen en büyük düşüş oranı kaydedilmiştir. Firmaların maliyetlerini düşürebilmek için girdi alımını azaltmayı seçtiği belirtilmektedir. Ağustos ayında bu nedenle girdi alımını azaltan şirketlerin arttığı belirtilmektedir. Yıl öncesi üretim beklentileri ise Ağustos ayında hafifçe düşerek uzun vadeli ortalamaların altında kalmaya devam etmiştir. Jeopolitik belirsizlikler, artan korumacılıkla birlikte azalan ticaret ve ekonomik büyümeye yönelik riskler üreticilerde endişe yaratan faktörler olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye Ekonomisi ve Dış Ticareti

Türkiye Ekonomisi

Türkiye Ekonomisi 2024 Yılı İkinci Çeyreğinde %2,5 Büyüdü

GSYH 2024 yılı ikinci çeyreğinde; zincirlenmiş hacim endeksi olarak, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %2,5 arttı.⁶ Aynı dönemde 2023 yılı dördüncü çeyreğine göre yaşanan artış ise %0,1 oldu.

Kaynak: TÜİK

Kırmızı çizgi bir önceki çeyreğe göre değişim oranını, mavi sütunlar ise bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişimi temsil etmektedir.

⁶ TÜİK, Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla

Türkiye'nin Temel Ekonomik Göstergeleri

Göstergeler	2020	2021	2022	2023	2024							
					Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
GSYH (Yıllık Reel Yüzde Değişim) (%)	1,9	11,4	5,5	4,5	-	-	5,7	-	-	2,5	-	-
GSYH (Milyar \$) ¹	717	808	906	1119	-	-	286	-	-	308	-	-
Sanayi Üretim Endeksi ²	1,6	17,5	4,4	1,6	1,3	11,1	4,6	-0,7	-0,1	-4,7	-3,9	0,4
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)	71,9	76,6	77,2	76,3	76,2	76,4	76,2	76,7	76,3	76,3	75,9	75,4
İstihdam (Milyon Kişi)	26,7	28,8	30,8	31,6	31,5	32,3	32,3	32,3	33,2	32,6	32,7	-
İşsizlik Oranı	13,1	12,0	10,4	9,4	9,8	9,2	8,8	8,5	8,9	9,2	8,8	-
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-31,1	-6,4	-45,8	-45,0	-2,8	-3,7	-4,5	-5,4	-1,2	0,4	0,6	-
Cari İşlemler Dengesi / GSYH	-4,3	-0,8	-5,1	-4,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Dış Ticaret Dengesi (Milyar \$)	-50	-46	-110	-106	-6,1	-6,2	-7,4	-9,9	-6,5	-6,4	-7,2	-4,9
İhracat (FOB, Milyar \$)	170	225	254	256	23,0	20,0	22,6	19,3	24,1	18,6	22,5	22,1
İthalat (CIF, Milyar \$)	220	271	364	362	29,1	26,2	30,0	29,2	30,6	25,0	29,7	27,0
Bütçe Dengesi / GSYH Oranı (%)	-3,5	-2,8	-1,0	-5,2	-	-	-	-	-	-	-	-
TÜFE Oranı ³	14,6	36,1	64,3	64,8	64,9	67,1	68,5	69,8	75,5	71,6	61,8	52,0
Politika Faizi Oranı ⁵	8,25 17,00	14,00 19,00	9,00 13,00	9,00 40,00	42,50	45,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜİK, TCMB

¹2023 için yıllık GSYH verileri açıklanmamış olup, yıllık veriler 4 çeyreğin toplamı suretiyle elde edilmiştir. Ayrıca mart ayı için verilen GSYH ilk çeyreklik dönemi temsil etmektedir.

²Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi (2015=100, Yıllık Yüzde Değişim)

³TÜFE Dönem sonu yıllık yüzde değişim

⁴ Değişim Oranlarının hesaplanmasında baz yılı 2015 olarak alınmıştır.

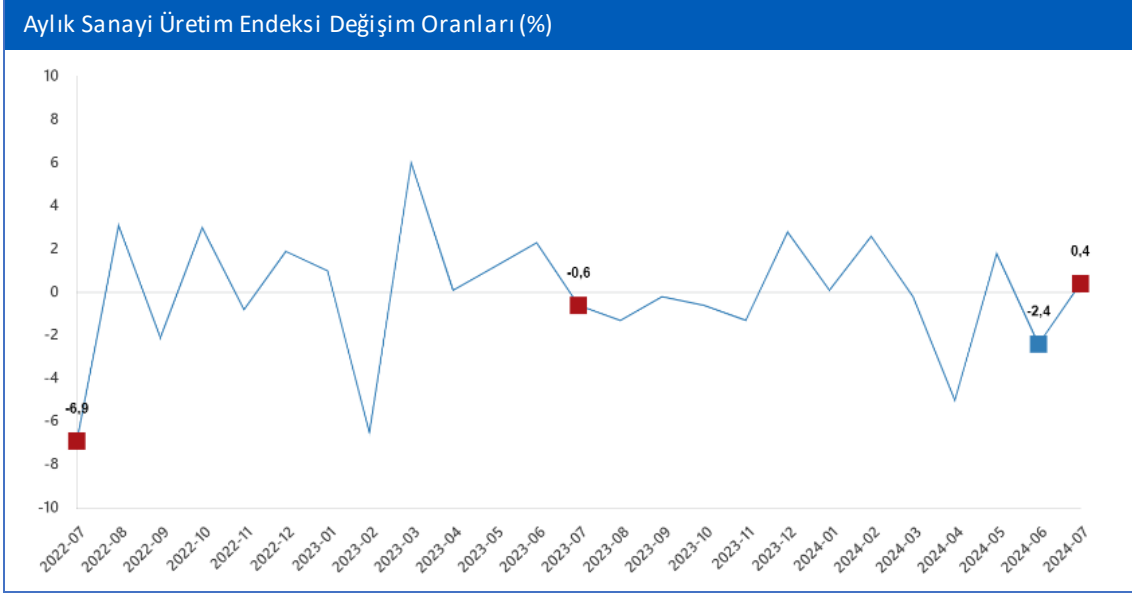
⁵ 2020-2023 yılları için en düşük ve en yüksek politika faiz oranları verilmiştir.

Not: 2024 yılına ilişkin veriler geçici olup ilerleyen dönemde bu veriler ilgili kuruluşlar tarafından revize edilebilmektedir.

Sanayi Üretimi Temmuzda Aylık %0,4 arttı

Aylık sanayi üretim endeksi oranı %0,4 artarken, endeks bir önceki yılın Temmuz ayına göre %3,9 azaldı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2024 yılı Temmuz ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %3,3 arttı, imalat sanayi sektörü endeksi %5,1 azaldı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %8,2 arttı.

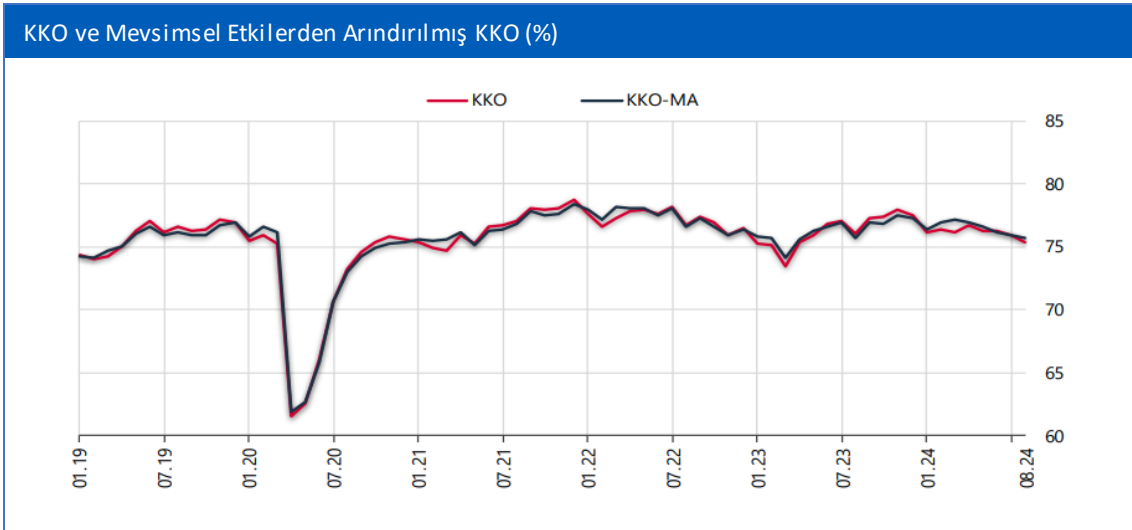
Aylık bazda, madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %2,1 arttı, imalat sanayi sektörü endeksi %0,5 arttı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü ise %1,9 azaldı.⁷

Kaynak:TÜİK

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Ağustos Ayında %75,9 Oldu

2024 yılı Ağustos ayında, İmalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış Kapasite Kullanım Oranı (KKO-MA), bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak yüzde 75,7 seviyesine inmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış Kapasite Kullanım Oranı (KKO), bir önceki aya göre 0,5 puan azalarak yüzde 75,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.⁸

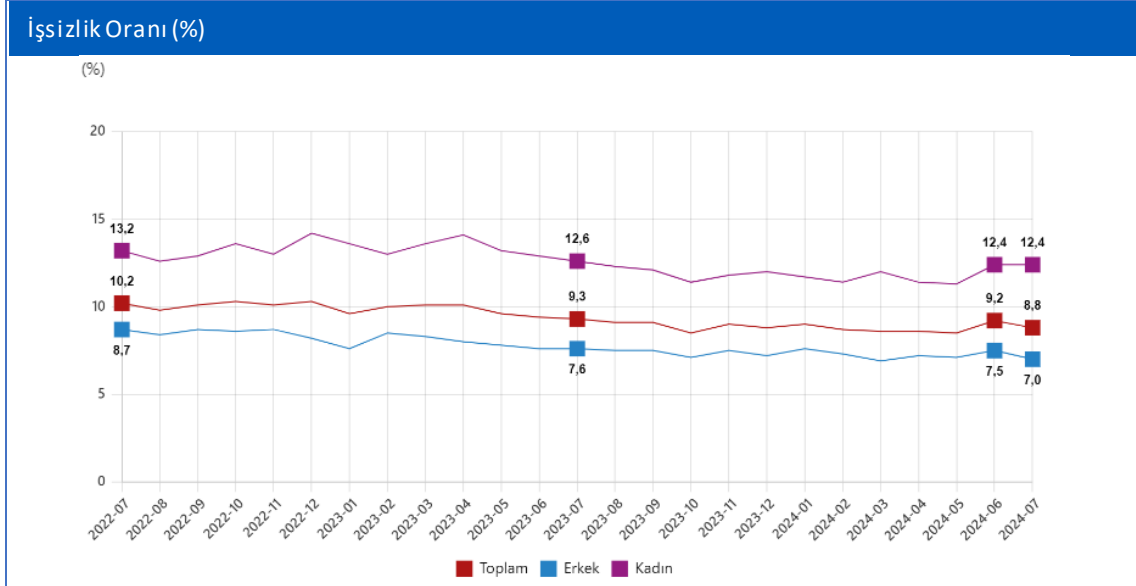
Kaynak:Merkez Bankası

⁷ TÜİK, Sanayi Üretim Endeksi

⁸ TCMB, İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı

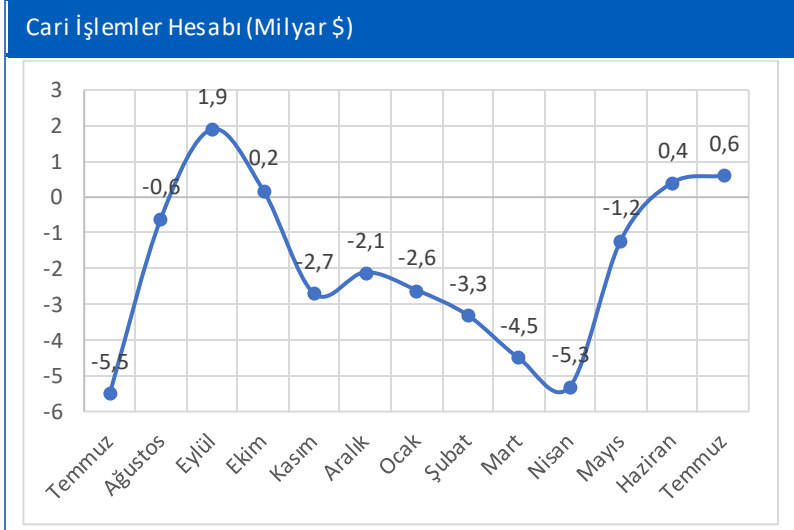
İşsizlik 2024'ün Temmuz Ayında %8,8 Olarak Gerçekleşti

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarıyaştaki kişilerde işsiz sayısı 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre 112 bin kişi azalarak 3 milyon 167 bin kişiye ulaştı. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı ise %8,8 seviyesine geriledi. Erkeklerde işsizlik oranı %7,0, kadınlarda ise %12,4 olarak tahmin edildi. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı, bir önceki aya göre 1,0 puan azalarak %16,6 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı erkeklerde %12,2, kadınlarda ise %25,0 olarak tahmin edildi. Mevsim etkisinden arındırılmış atıl işgücü oranı ise 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre 2,7 puan azalarak %26,5 olarak belirlendi.⁹¹⁰

Temmuz 2024 Döneminde Cari İşlemler fazlası 0,6 Milyar \$ Oldu

2024 yılı Temmuz ayında cari işlemler dengesi, 566 milyon dolar fazla vermiştir. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise 4.879 milyon dolar fazla vermiştir. Ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı 5.102 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Hizmetler dengesi kaynaklı net girişler 6.873 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Söz konusu kalem altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler ise 5.601 milyon dolar olmuştur.¹¹

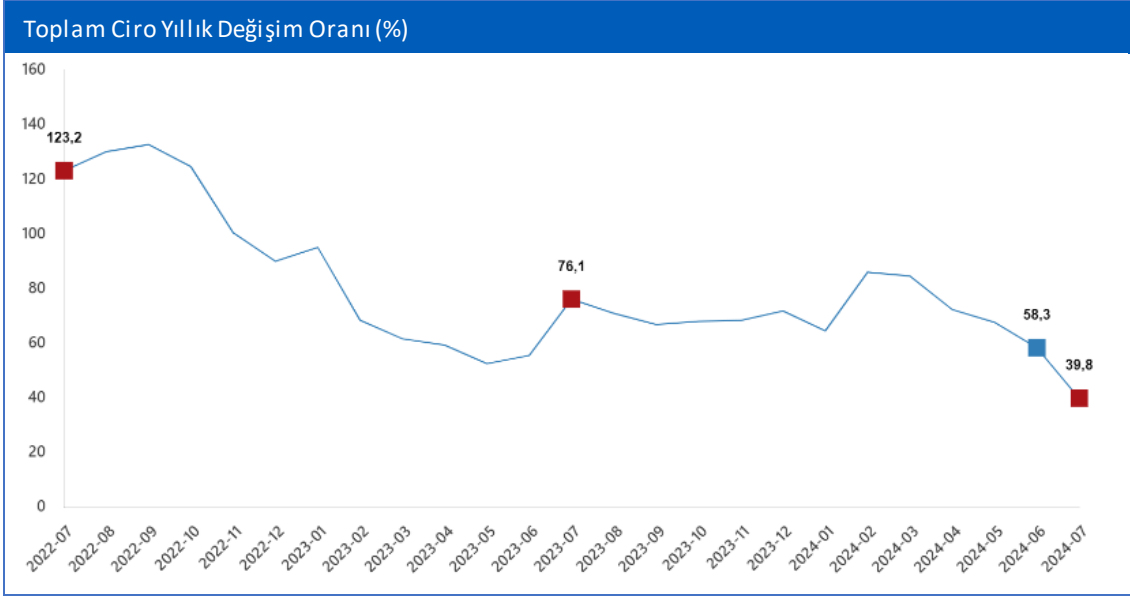
⁹ TÜİK, İşgücü İstatistikleri [2](#)

¹⁰ TÜİK tarafından sağlanan tanımlarda referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışanlar içindeki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildir. İşgücü istihdam edilenler ve işsizlerin toplamı, işsizlik ise işsizlerin işgücüne oranıdır. [2](#)

¹¹ TCMB, Ödemeler Dengesi İstatistikleri [2](#)

Ciro Endeksi Temmuz Ayında Yıllık %39,8 Oranında Arttı

2024 yılı Temmuz ayında ciro endeksi oranı sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında yıllık bazda %39,8 oranında artmıştır. Alt detaylarına bakıldığında ise sanayi endeksi yıllık bazda %27,0, inşaat ciro endeksi %58,8, ticaret ciro endeksi %40,6 ve hizmet ciro endeksi %56,1 artmıştır.¹²

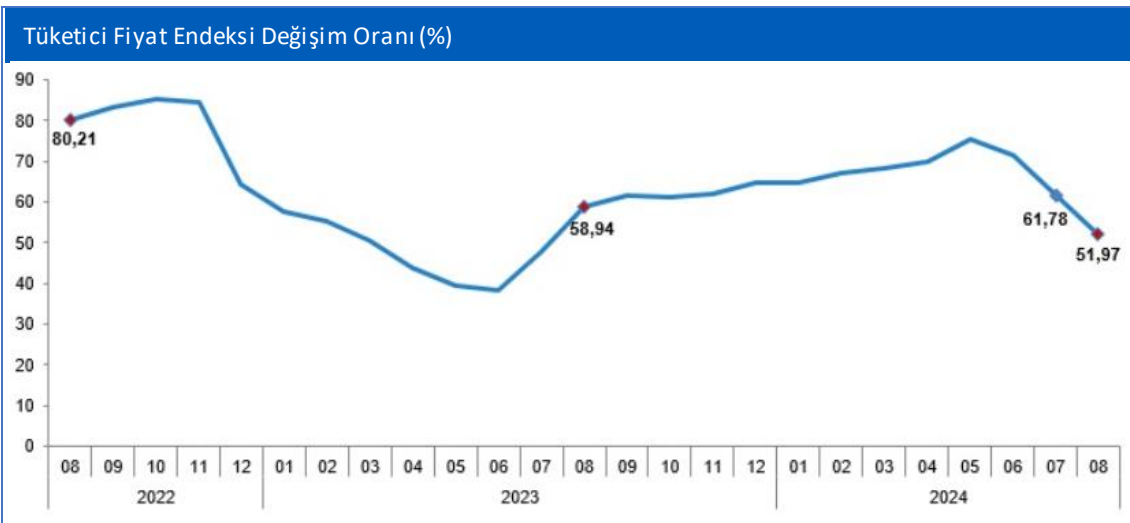

Kaynak:TÜİK

Tüketici Fiyat Endeksi Ağustos 2024'te yıllık %51,97 oldu

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), Ağustos 2024'te yıllık %51,97, aylık %2,47 oranında arttı. 2003=100 temel yılına göre hesaplanan TÜFE'deki değişim, 2024 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %2,47, bir önceki yılın Aralık ayına göre %31,94, bir önceki yılın aynı ayına göre %51,97 ve on iki aylık ortalamalara göre %64,91 olarak gerçekleşti.

Ağustos 2024'te bir önceki yılın aynı ayına göre en az artış gösteren ana grup %28,96 ile ulaştırma oldu. Buna karşılık, bir önceki yılın aynı ayına göre artışın en yüksek olduğu ana grup ise %120,81 ile eğitim oldu. 2024 yılı Ağustos ayında ana harcama grupları itibarıyla bir önceki aya göre azalan ana grup %-1,10 ile gıda ve alkolsüz içecekler olurken, aynı dönemde bir önceki aya göre artışın en yüksek olduğu ana grup %11,34 ile eğitim oldu.¹³

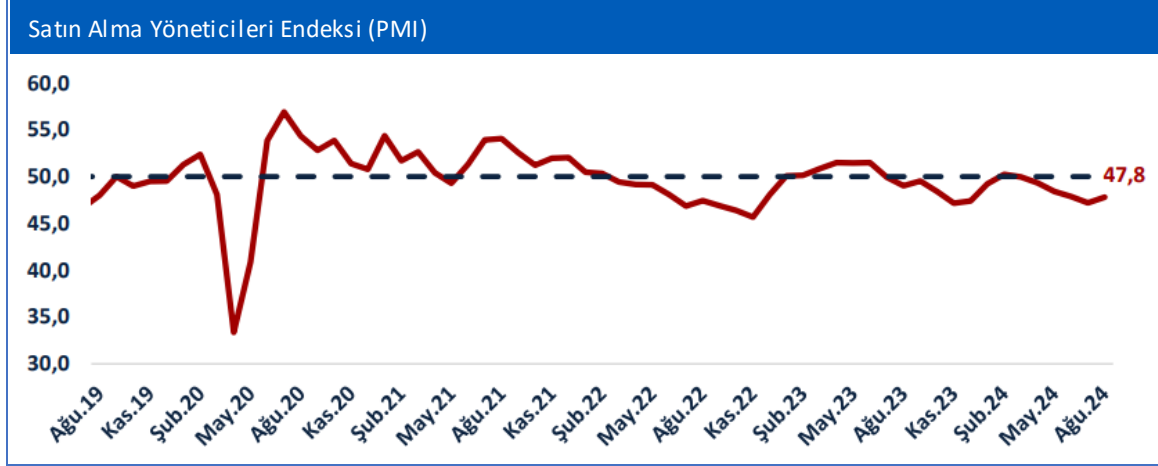
Kaynak:TÜİK

¹² TÜİK, Ciro Endeksleri [2](#)

¹³ TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi [2](#)

Türkiye'nin PMI Değeri Ağustos Ayında 47,2 Olarak Gerçekleşti

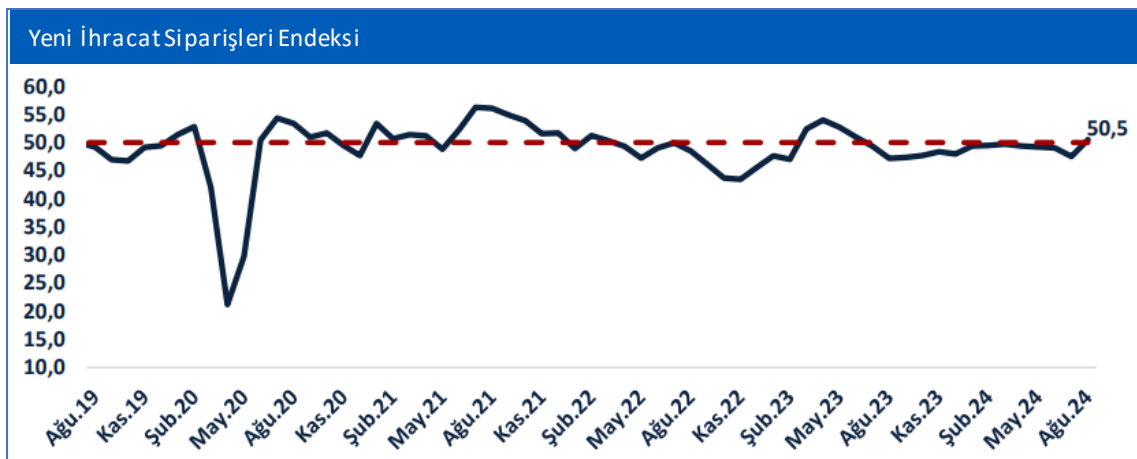
Satınalma Yöneticileri Endeksleri (Purchasing Managers' Indices - PMI), ekonomik faaliyet koşullarının ölçümü açısından yakından takip edilen göstergeler arasında yer almaktadır. PMI'lar ekonomik koşullara ilişkin önemli bir öncü göstergedir. PMI'ların 50'den büyük olması önceki aya kıyasla bir artış olduğu anlamını taşıırken, 50'den küçük olması ise önceki aya göre düşüş olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda PMI Endeksleri ilgili ekonomi ve sektörün faaliyet koşullarındaki değişimin yönünü göstermektedir. PMI, 2024 yılı Ağustos ayında 47,8 olarak gerçekleşmiştir.¹⁴

Kaynak:Ticaret Bakanlığı

Ağustos Ayında Türkiye'nin Yeni İhracat Siparişleri Endeks Değeri 50,5 Oldu

Satınalma yöneticileri ile yapılan görüşme ve anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek hazırlanan "Yeni İhracat Siparişleri Endeksi" mal ve hizmet sektörlerindeki yurt dışı talebi ölçen bir göstergedir. Bu sayede ülke ve sektör bazında ihracat talebinde zaman içinde meydana gelen değişimler takip edilebilmektedir. Endeks değerinin 50'nin altında olması talepteki düşüşü, 50'nin üstünde olması talepteki artışı ifade ederken, 50 değeri bir değişimin olmadığını göstermektedir. Yeni İhracat Siparişleri Endeks değeri 2024 yılı Ağustos ayında yeni ihracat siparişleri endeksi 47,5 olarak gerçekleşmiştir.

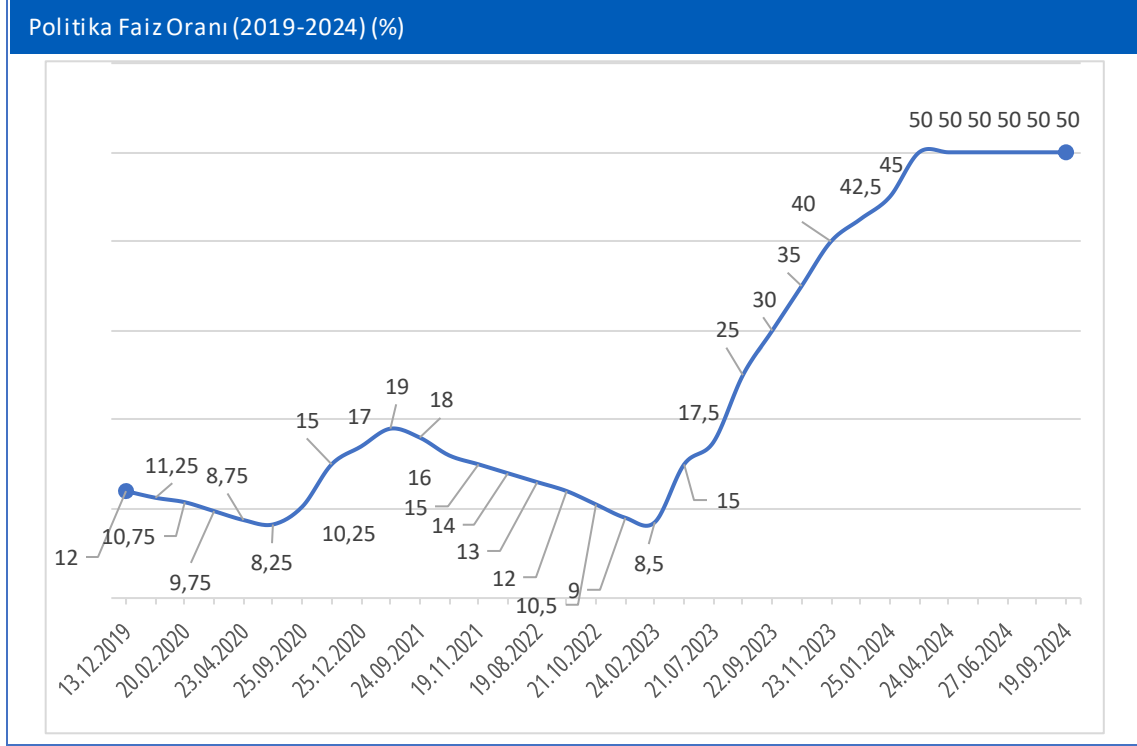

Kaynak:Ticaret Bakanlığı

¹⁴ Ticaret Bakanlığı, Ekonomik Görünüm

Ağustos Ayında Politika Faizi Değişmedi

Kurul, parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkilerini dikkate alarak politika faizini sabit tutma kararı vermiş Ağustos ayında aylık enflasyona dair göstergeler bir bütün olarak incelendiğinde, ana eğilimin belirgin bir değişim sergilemediği değerlendirilmiştir. Üçüncü çeyreğe ilişkin göstergeler yurt içi talebin yavaşlamaya devam ederek enflasyonist etkisinin azaldığını teyit etmektedir. Temel mal enflasyonu sınırlı bir artışla düşük seyretmeye devam ederken, hizmet enflasyonundaki iyileşmenin son çeyrekte gerçekleşmesi beklenmektedir. Kurul, enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışlarının dezenflasyon süreci açısından risk unsuru olmaya devam ettiğini kaydetmiştir.¹⁵

Kaynak: Merkez Bankası

9 Ağustos 2024 Tarihi İtibariyle Toplam Kredi Hacmi 14.7 Trilyon TL Oldu

BDDK tarafından 31 Mayıs 2024 tarihinde yayınlanan haftalık bankacılık sektörü verilerine göre TL cinsinden toplam kredi hacmi 9,25 trilyon TL'ye, yabancı para cinsinde TL eşdeğeri olarak ise 5,44 trilyon TL'ye ulaşmıştır.¹⁶

Krediler			
Sektör / Krediler (13 Eylül 2024 Cuma) (Milyon TL)	TL Cinsinden	Yabancı Para Cinsinden	Toplam
Toplam Krediler	9.249.033	5.438.653	14.687.686
Tüketici Kredileri ve Bireysel Kredi Kartları	3.437.274	4.084	3.441.358
Ticari ve Diğer Krediler	5.811.759	5.434.569	11.246.328
Taksitli Tic. Krd. ve Kurumsal Kredi Kartları	1.846.491	538.538	2.385.029
KOBİ Kredileri	3.118.259	665.236	3.783.495

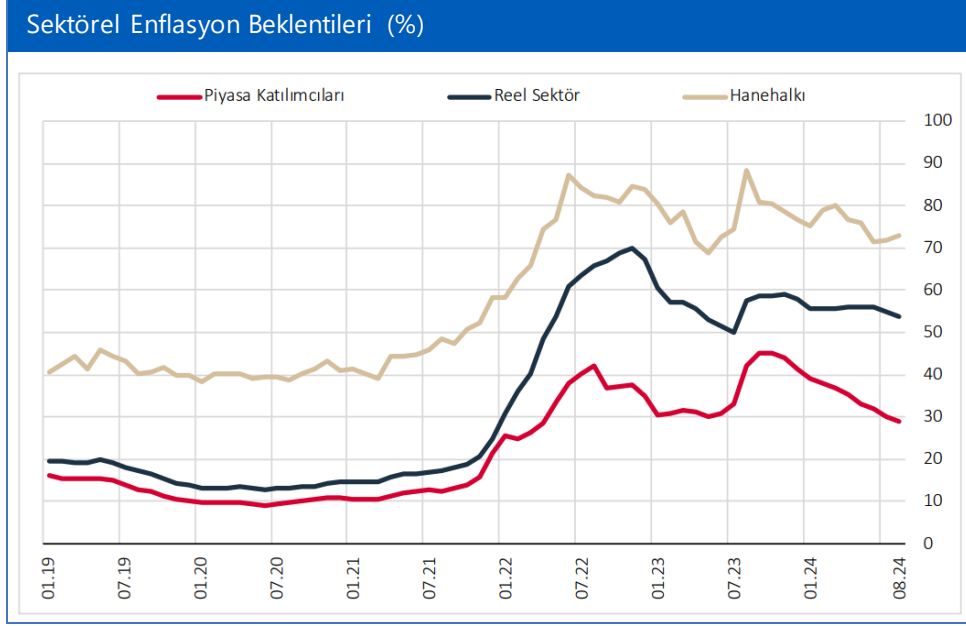
Kaynak: BDDK

¹⁵ TCMB Para Politikası Kurulu Basın Duyurusu [2](#)

¹⁶ BDDK, Haftalık Bankacılık Sektörü Verileri [2](#)

Piyasa Katılımcılarının 12 Ay Sonrası İçin Enflasyon Beklentisi %28,7 Oldu

Piyasa Katılımcıları Anketi, İktisadi Yönelim Anketi ve Türkiye İstatistik Kurumu iş birliğiyle yürütülen Tüketici Eğilim Anketi ile finansal ve reel sektör uzmanlarının, imalat sanayi firmalarının ve hanehalkının 12 ay sonrası yıllık tüketici enflasyonu beklentileri derlenerek Sektörel Enflasyon Beklentileri elde edilmiştir. 2024 yılı Ağustos ayında 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentileri, piyasa katılımcıları için 1,83 puan azalarak yüzde 28,7 seviyesine, reel sektör için 1,2 puan azalarak yüzde 53,8 seviyesine gerilerken, hanehalkı için 0,5 puan artarak yüzde 73,1 seviyesine yükselmiştir.¹⁷

Kaynak: TCMB

¹⁷ TCMB Sektörel Enflasyon Beklentileri [Z](#)

Orta Vadeli Program (2025-2027) Açıklandı

Orta Vadeli Program (OVP), Türkiye ekonomisinin önümüzdeki üç yıllık süreçte izleyeceği yol haritasını belirleyen önemli bir planlama aracıdır. Bu program, ekonomi politikalarının önceliklerini ve hedeflerini ortaya koyarken, özellikle ihracatın artırılmasına yönelik stratejiler büyük önem taşır. İhracat odaklı büyüme, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması ve dış ticaret dengesini iyileştirmesi açısından hayati bir rol oynamaktadır.

OVP (2025-2027) Temel Ekonomik Büyüklüklere Dair Plan ve Tahminler					
	2023	2024 (GT)	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)
BÜYÜME					
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	26.546	44.218	61.540	72.915	83.132
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	1.130	1.331	1.465	1.642	1.774
Kişi Başına Gelir (GSYH, Dolar)	13.243	15.551	17.028	18.990	20.420
GSYH Büyümesi ⁽¹⁾	5,1	3,5	4,0	4,5	5,0
Toplam Tüketim ⁽¹⁾	11,9	3,0	3,2	3,8	4,3
Kamu ⁽²⁾	4,8	2,2	2,3	2,9	3,9
Özel ⁽²⁾	12,7	3,2	3,4	4,0	4,4
Toplam Sabit Sermaye Yatırımı ⁽¹⁾	8,4	3,0	3,5	4,2	4,7
Kamu ⁽²⁾	13,8	2,7	3,7	8,1	8,7
Özel ⁽²⁾	7,7	3,0	3,5	3,6	4,2
Toplam Yurtiçi Tasarruf / GSYH	26,5	27,0	27,8	28,2	29,0
Kamu	1,4	0,4	0,9	1,0	1,4
Özel	25,1	26,6	26,9	27,2	27,6
Toplam Tasarruf - Yatırım Farkı / GSYH ⁽³⁾	-3,4	-1,6	-2,0	-1,6	-1,3
Kamu	-2,6	-3,4	-2,3	-2,3	-2,1
Özel	-0,8	1,7	0,3	0,8	0,8
Toplam Nihai Yurtiçi Talep ⁽¹⁾	11,1	3,0	3,3	3,9	4,4
Net İhracatın Büyüme Katkısı	-3,1	1,0	0,2	0,2	0,3
İSTİHDAM					
Nüfus (Yıl Ortası, Bin Kişi) ⁽⁴⁾	85.326	85.592	86.026	86.447	86.856
İşgücüne Katılma Oranı (%)	53,3	54,5	55,0	55,5	56,0
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	31.632	32.668	33.200	34.098	34.941
İstihdam Oranı (%)	48,3	49,4	49,7	50,4	51,1
İşsizlik Oranı (%)	9,4	9,3	9,6	9,2	8,8
DIŞ TİCARET (GTS)					
İhracat (GTS tanımlı, fob) (Milyar Dolar) ⁽⁵⁾	255,6	264,0	279,6	296,1	319,6
İthalat (GTS tanımlı, cif) (Milyar Dolar) ⁽⁵⁾	362,0	345,0	369,0	390,6	417,5
Ham Petrol Fiyatı - Brent (Dolar/Varil)	82,5	84,9	83,8	81,4	79,6
Enerji İthalatı (Milyar Dolar)	69,1	69,4	71,9	72,8	74,5
Dış Ticaret Dengesi (GTS tanımlı, Milyar Dolar) ⁽⁵⁾	-106,3	-81,0	-89,4	-94,6	-97,9
Dış Ticaret Hacmi / GSYH (%) ⁽⁵⁾	54,7	45,8	44,3	41,8	41,6
CARI İŞLEMLER DENGESİ					
Turizm Gelirleri (Milyar Dolar)	55,9	59,6	63,6	68,7	74,1
Seyahat Gelirleri (Milyar Dolar)	49,5	53,0	56,1	61,5	66,4
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-45,0	-22,0	-28,6	-25,6	-22,6
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-4,0	-1,7	-2,0	-1,6	-1,3
Altın Hariç Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-19,3	-10,0	-15,8	-17,1	-16,8
Altın Hariç Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-1,7	-0,8	-1,1	-1,0	-0,9
ENFLASYON					
GSYH Deflatör Artışı, % Değişme	68,2	60,9	33,9	13,4	8,5
TÜFE Yıl Sonu, % Değişme	64,8	41,5	17,5	9,7	7,0

Not: GT: Gerçekleşme Tahmini
P: Program

(1) Zincirlenmiş hacim endeksi yüzde değişim
(2) Kamu ve özel ayırımında tüketim ve yatırım verileri Strateji ve Bütçe Başkanlığı hesaplamalarıdır.
(3) Toplam tasarruf-yatırım farkı ile cari işlemler açığı arasındaki fark, milli gelir hesaplamalarında ihracat ve ithalat ağırlıklı döviz kuru kullanılmadan kaynaklanmaktadır.
(4) SBB hesaplamalarıdır.
(5) TÜİK tarafından yayımlanan Genel Ticaret Sistemi (GTS) ile uyumlu dış ticaret istatistiklerini göstermektedir.

OVP'de belirlenen ihracat hedefleri, Türkiye'nin mevcut dış ticaret yapısını iyileştirmeye ve küresel pazarlardaki rekabet gücünü artırmaya yöneliktir. 2024-2026 döneminde, ihracatın yıllık %10'luk bir artışla büyümesi beklenmekte ve Türkiye'nin toplam ihracatının 2026 yılına kadar 300 milyar dolara ulaşması hedeflenmektedir. Bu hedefe ulaşabilmek için Türkiye'de üretilen katma değer artırılması, ülkenin değer zinciri basamaklarında daha yukarılara tırmanması hedeflenmektedir.

Yüksek teknolojiye dayalı ürünlerin üretim kapasitesini artırmayı amaçlamaktadır. İhracatta daha yüksek katma değer yaratmak, düşük maliyetli üretimden ziyade teknoloji odaklı ve inovatif ürünlere geçişi gerektirir. Bu kapsamda, özellikle elektronik, otomotiv, makine, kimya ve ilaç gibi sektörlerde teşvik mekanizmaları öne çıkarılmaktadır.

Türkiye'nin ihracatında Avrupa Birliği önemli bir paya sahip olmakla birlikte, OVP yeni pazarlara açılmayı da hedeflemektedir. Asya, Afrika ve Latin Amerika gibi yükselen pazarlara yönelik ticaret diplomasi faaliyetlerinin artırılması planlanmaktadır. Böylelikle, Türkiye'nin dış ticaretindeki bölgesel bağımlılık azaltılarak, yeni pazar fırsatları değerlendirilmek istenmektedir. Ayrıca OVP, küresel ticarete giderek daha fazla önem kazanan yeşil ekonomiye geçiş sürecini de dikkate almaktadır. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve karbon nötr üretim hedefleri, Türkiye'nin ihracat stratejilerini şekillendiren önemli faktörler arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, düşük karbonlu üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması ve çevre dostu ürün ihracatının teşvik edilmesi planlanmaktadır.

Türkiye'nin stratejik coğrafi konumu, ihracat lojistiğinde büyük avantajlar sağlasa da lojistik altyapının iyileştirilmesi ihracat hedeflerine ulaşmak için kritik bir gerekliliktir. OVP, liman kapasitelerinin artırılması, demiryolu ağlarının genişletilmesi ve dijital lojistik çözümlerinin geliştirilmesini önceliklendirmektedir. Böylece, Türkiye'nin küresel tedarik zincirlerindeki rolünün güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye'nin ihracatının önemli bir bölümünü KOBİ'ler gerçekleştirmektedir. OVP, KOBİ'lerin ihracat potansiyelini artırmak için eğitim, danışmanlık ve finansman desteği sağlamayı hedeflemektedir. Özellikle dijitalleşme ve e-ihracat fırsatlarının değerlendirilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin küresel pazarlara daha kolay erişimini sağlama potansiyelini barındırmaktadır.

OVP, Türkiye'nin ihracat odaklı büyüme stratejisini somut hedeflerle desteklemekte ve küresel ticaret arenasındaki rekabet gücünü artırmayı amaçlamaktadır. Yüksek katma değerli ürünlerin üretilmesi, yeni pazarların keşfedilmesi, yeşil dönüşüm ve sürdürülebilir üretim süreçlerinin benimsenmesi, lojistik altyapının geliştirilmesi ve KOBİ'lerin ihracat kapasitelerinin artırılması gibi adımlar, Türkiye'nin 2026 yılına kadar belirlediği ihracat hedeflerine ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Bu süreçte ihracatçı birlikleri, özel sektör ve devletin iş birliği büyük önem taşımaktadır.

Türkiye Dış Ticareti

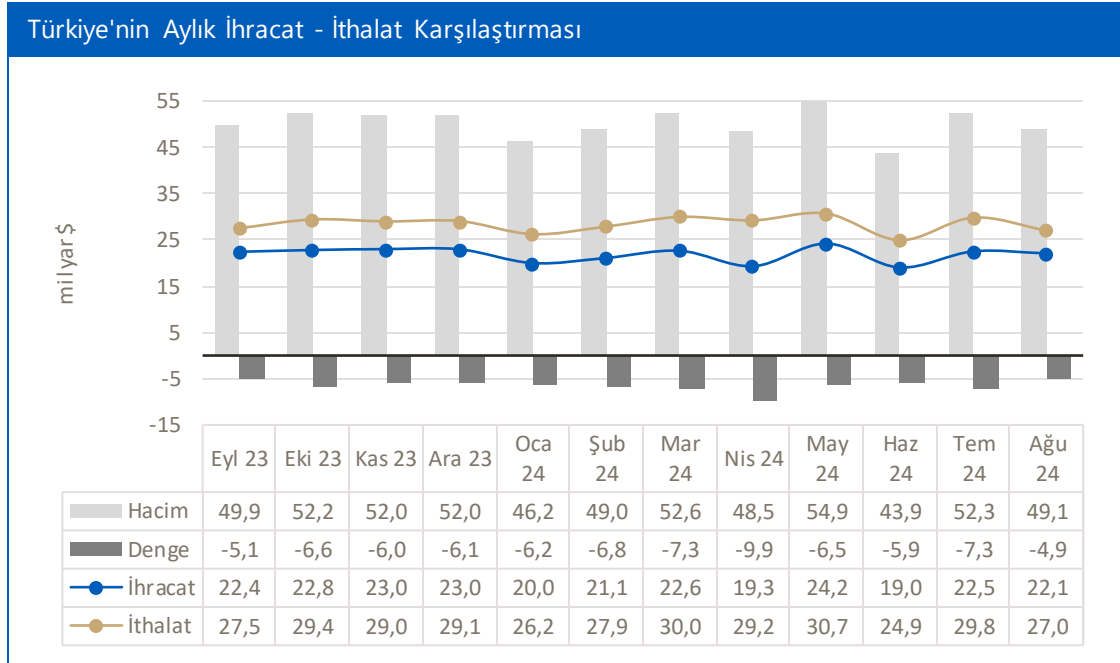
Ağustos ayında ihracat %2,4 artışla 22,1 milyar \$ oldu

2024 yılının Ağustos ayında Türkiye ihracatı %2,4 artışla 22,1 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde toplam ithalat %10,8 azalışla 27 milyar \$'a yükselmiştir. Dış ticaret hacmi ise %5,4 azalışla 49,1 milyar \$'a ulaşmıştır. İlgili ayda ihracatın ithalatı karşılama oranı %81,74 olarak gerçekleşmiştir. Ocak-Ağustos 2024 döneminde ise Türkiye ihracatı %3,9 artışla 170,8 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. İthalat ise %8,7 azalışla 225,7 milyar \$'a ulaşmıştır. Bu dönemde dış ticaret hacmi %3,7 değişimle 396,5 milyar \$ olmuştur. İthalatın ihracat karşılama oranı %75,7 olarak gerçekleşmiştir. Son 12 aylık ihracat 254,8 milyar \$'a ulaşmıştır.

Türkiye Dış Ticareti				
	Ağustos 2024	Değ. (%)	Ocak-Ağustos 2024	Değ. (%)
İhracat (milyar \$)	22,1	2,4	170,8	3,9
İthalat (milyar \$)	27,0	-10,8	225,7	-8,7
Dış Ticaret Hacmi (milyar \$)	49,1	-5,4	396,5	-3,7
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-4,9	-43,4	-54,9	-33,6
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	81,7	-	75,7	-

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Son 12 aylık dönemde aylık ortalama ihracat 21,8 milyar \$, ortalama ithalat ise 28,4 milyar \$ olmuştur. Son 1 yılda en yüksek ihracat rakamına 24,2 milyar \$ ile 2024 yılı Mayıs ayında erişilmiştir. En düşük ihracat ise 19 milyar \$ ile 2024 yılı Haziran ayında gerçekleşmiştir. En yüksek aylık ithalat 30,7 milyar \$ ile 2024 yılı Mayıs ayında, en düşük ithalat ise 24,9 milyar \$ ile 2024 yılı Haziran ayında olmuştur.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Ağustos ayında en fazla ihracat yapılan ülke grubu 8,82 milyar \$ ile Avrupa Birliği 27 oldu

Bölgesel bazda ülkemizin en büyük ticaret ortağı konumunda bulunan Avrupa Birliği 27 ile ihracatımız 2024 yılı Ağustos ayında geçen yıla göre %3,5 oranında artarak 8,82 milyar \$ olarak gerçekleşti. Toplam ihracat içindeki payı ise %40 oldu. 2024 yılı Ağustos ayında en fazla ihracat gerçekleştirilen ikinci bölge Yakın ve Orta Doğu olup, bu bölgeye gerçekleştirilen ihracat %3 oranında artış ve %17,8 pay ile 3,92 milyar \$'a ulaşmıştır. İlgili dönemde Diğer Avrupa (AB Hariç) ülkeleri 3,39 milyar \$ ihracat, %0,8 azalış ve %15,4 pay ile en fazla ihracat gerçekleştirilen 3. ülke grubu olmuştur.

Ülke Grupları İhracat Dağılımı							
Sıra	Ülke Grupları	Ağustos 2024			Ocak-Ağustos 2024		
		İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)
1	Avrupa Birliği 27	8.817	3,5	40,0	71.290	3,4	41,7
2	Yakın ve Orta Doğu	3.921	3,0	17,8	28.717	3,6	16,8
3	Diğer Avrupa (AB Hariç)	3.392	-0,8	15,4	25.893	-0,1	15,2
4	Diğer Asya	1.791	6,1	8,1	13.548	10,8	7,9
5	Kuzey Amerika	1.480	1,7	6,7	11.653	8,3	6,8
6	Kuzey Afrika	1.290	10,6	5,8	9.243	10,9	5,4
7	Diğer Afrika	607	-16,2	2,8	4.595	-8,6	2,7
8	Güney Amerika	388	73,9	1,8	1.962	18,1	1,1
9	Orta Amerika ve Karayipler	240	0,3	1,1	1.890	10,1	1,1
10	Avustralya ve Yeni Zelanda	114	19,5	0,5	828	26,0	0,5
	Diğerleri	24	-89,2	0,1	1.183	-20,5	0,7
	Toplam	22.063	2,3	100,0	170.801	3,9	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*Ülke grupları bölümü sonu notu [2](#)

Ağustos ayında en fazla ithalat yapılan ülke grubu 8,21 milyar \$ ile Avrupa Birliği 27

2024 yılının Ağustos ayında Türkiye'nin toplamda en fazla ithalat gerçekleştirdiği ülke grubu Avrupa Birliği 27 ülkeleri olmuştur. Avrupa Birliği 27 ülke grubu ile ithalat Ağustos ayında geçen yıla göre %3,8 oranında azalarak 8,21 milyar \$ olarak gerçekleşti. Toplam ithalat içindeki payı ise %30,4 oldu. 2024 yılı Ağustos ayında en fazla ithalat gerçekleştirilen ikinci bölge Diğer Asya olup, bu bölgeye gerçekleştirilen ithalat %3,5 oranında azalış ve %28,3 pay ile 7,64 milyar \$'a ulaşmıştır. İlgili dönemde Diğer Avrupa (AB Hariç) ülkeleri 4,86 milyar \$ ithalat, %13,1 azalış ve %18 pay ile en fazla ithalat gerçekleştirilen 3. ülke grubu olmuştur.

Ülke Grupları İthalat Dağılımı							
Sıra	Ülke Grupları	Ağustos 2024			Ocak- Ağustos 2024		
		İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)
1	Avrupa Birliği 27	8.209	-3,8	30,4	72.516	2,9	32,1
2	Diğer Asya	7.641	-3,5	28,3	58.089	-6,1	25,7
3	Diğer Avrupa (AB Hariç)	4.865	-13,1	18,0	44.159	-21,4	19,6
4	Yakın ve Orta Doğu	1.689	-46,3	6,3	12.654	-22,2	5,6
5	Kuzey Amerika	1.427	-5,7	5,3	11.641	0,7	5,2
6	Güney Amerika	817	10,3	3,0	5.868	22,1	2,6
7	Kuzey Afrika	672	10,1	2,5	5.282	9,7	2,3
8	Diğer Afrika	293	6,5	1,1	2.255	16,7	1,0
9	Orta Amerika ve Karayipler	112	24,7	0,4	914	1,2	0,4
10	Avustralya ve Yeni Zelanda	111	-12,4	0,4	960	0,2	0,4
	Diğerleri	1.155	-32,7	4,3	11.329	-34,3	5,0
	Toplam	26.991	-10,8	100,0	225.666	-8,6	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*Ülke grupları bölümü sonu notu [2](#)

2024 yılı Ağustos ayında en fazla ihracat yapılan ülke 1,67 milyar \$ ile Almanya

2024 yılı Ağustos ayında en çok ihracat yapılan ülke geçen yılın aynı dönemine göre %-6 değişim ve 1,67 milyar \$ ile Almanya olmuştur. Toplam ihracat içindeki payı ise %7,6 olarak gerçekleşmiştir. Ağustos ayında en fazla ihracat gerçekleştirilen ikinci ülke ise ABD olmuştur. İlgili ülkeye ihracat geçen yılın aynı dönemine göre %1,3 oranında artarak 1,34 milyar \$ olarak gerçekleşmiş ve toplam ihracat içinde %6,1 oranında bir payı oluşturmuştur. En fazla ihracat gerçekleştirilen üçüncü ülke ise İngiltere olmuştur. Bu ülkeye ihracat %10,3 artarak 1,17 milyar \$ seviyesine çıkmıştır. Toplam ihracat içindeki payı ise %5,3 oranındadır.

En Fazla İhracat Yapılan 20 Ülke							
Sıra	Ülke	Ağustos 2024			Ocak-Ağustos 2024		
		İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)
1	Almanya	1.674	-6,0	7,6	13.626	-3,7	8
2	ABD	1.338	1,3	6,1	10.561	7,7	6,2
3	İngiltere	1.169	10,3	5,3	9.730	21,4	5,7
4	Irak	1.123	3,2	5,1	8.407	8,9	4,9
5	BAE	1.038	65,3	4,7	5.586	27,3	3,3
6	İtalya	857	-1,3	3,9	8.337	3,8	4,9
7	İspanya	756	-4,1	3,4	6.612	-2,3	3,9
8	Rusya Federasyonu	754	-10,8	3,4	5.676	-23,8	3,3
9	Hollanda	738	-5,4	3,3	5.838	18,1	3,4
10	Fransa	705	-16,3	3,2	6.405	-6,7	3,7
11	Romanya	690	22,5	3,1	5.268	14,3	3,1
12	Polonya	587	16,9	2,7	4.010	4,7	2,3
13	Yunanistan	442	34,2	2	3.177	18,2	1,9
14	Bulgaristan	418	19,9	1,9	3.292	16,7	1,9
15	Mısır	401	51,7	1,8	2.718	32,8	1,6
16	Belçika	360	-8,4	1,6	2.839	-3,4	1,7
17	Kazakistan	346	13,7	1,6	2.149	14,5	1,3
18	Suudi Arabistan	318	48,5	1,4	2.587	60,0	1,5
19	Çin	291	8,7	1,3	2.236	10,1	1,3
20	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	287	16,8	1,3	1.663	13,7	1
	Liste Toplamı	14.291	6,4	64,8	110.716	6,4	64,8
	Diğer	7.772	-4,3	35,2	60.085	-0,5	35,2
	Toplam	22.063	2,3	100	170.801	3,9	100

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2024 yılı Ağustos ayında en fazla ithalat yapılan ülke 4,02 milyar \$ ile Çin

2024 yılı Ağustos ayında en çok ithalat yapılan ülke geçen yılın aynı dönemine göre %4,9 değişim ve 4,02 milyar \$ ile Çin olmuştur. Toplam ithalat içindeki payı ise %14,9 olarak gerçekleşmiştir. Ağustos ayında en fazla ithalat gerçekleştirilen ikinci ülke ise Rusya Federasyonu olmuştur. İlgili ülkeye ihracat geçen yılın aynı dönemine göre %0,6 oranında artarak 3,36 milyar \$ olarak gerçekleşmiş ve toplam ithalat içinde %12,4 oranında bir payı oluşturmuştur. En fazla ithalat gerçekleştirilen üçüncü ülke ise Almanya olmuştur. Bu ülkeye ithalat %19,9 a zalarak 2,05 milyar \$ seviyesine çıkmıştır. Toplam ithalat içindeki payı ise %7,6 oranındadır.

En Fazla İthalat Yapılan 20 Ülke							
Sıra	Ülke	Ağustos 2024			Ocak-Ağustos 2024		
		İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)
1	Çin	4.021	4,9	14,9	29.457	-4,1	13,1
2	Rusya Federasyonu	3.358	0,6	12,4	29.172	-7,6	12,9
3	Almanya	2.046	-19,9	7,6	17.347	-7,9	7,7
4	ABD	1.342	-7,2	5	10.877	2,7	4,8
5	İtalya	1.322	8,7	4,9	12.405	25,4	5,5
6	Fransa	1.040	27,8	3,9	8.652	11,7	3,8
7	Güney Kore	717	-20,8	2,7	6.210	-3,7	2,8
8	İsviçre	702	-51,5	2,6	6.559	-58,2	2,9
9	İspanya	695	-12,0	2,6	6.209	-0,6	2,8
10	Hindistan	621	-19,2	2,3	4.624	-14,5	2
11	BAE	608	-69,4	2,3	4.285	-39,9	1,9
12	İngiltere	492	-4,6	1,8	4.560	7,8	2
13	Hollanda	481	40,4	1,8	3.333	12,3	1,5
14	Malezya	451	29,0	1,7	2.933	5,8	1,3
15	Polonya	419	8,9	1,6	3.757	13,5	1,7
16	Japonya	373	-29,2	1,4	3.260	-9,7	1,4
17	İran	337	86,2	1,3	1.712	10,9	0,8
18	Brezilya	320	-17,0	1,2	2.834	-2,1	1,3
19	Mısır	300	-16,2	1,1	2.948	23,3	1,3
20	Suudi Arabistan	282	-3,2	1	1.831	-12,1	0,8
	Liste Toplamı	19.927	-11,2	73,8	162.965	-7,5	72,2
	Diğer	7.063	-9,8	26,2	62.702	-11,6	27,8
	Toplam	26.991	-10,8	100	225.666	-8,6	100

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Ağustos ayında en fazla ihracat gerçekleştirilen sektör Otomotiv Endüstrisi

2024 yılı Ağustos ayında sektör bazında Otomotiv Endüstrisi 2,72 milyar \$ ihracat ve %14,3 pay ile en fazla ihracat gerçekleştirilen sektör olmuştur. Kimyevi Maddeler ve Mamulleri sektörü 2,58 milyar \$ ihracat ve %13,6 payla ikinci sırada yer almıştır. Hazırgiyim ve Konfeksiyon sektörü ise 1,67 milyar \$ ihracat ve %8,8 payla Ağustos ayında en fazla ihracat gerçekleştiren üçüncü sektör olmuştur. Ağustos ayında Türkiye ihracatının kilogram birim fiyatı %7,8 artışla 1,48 \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye İhracatının Sektörel Dağılımı											
Sıra	Sektör	Ağustos 2024					Ocak-Ağustos 2024				
		İhracat (milyar \$)	Değ. (%)	Pay (%)	Birim Fiyat (\$ / kg)	Birim Fiyat Değişim (%)	İhracat (milyar \$)	Değ. (%)	Pay (%)	Birim Fiyat (\$ / kg)	Birim Fiyat Değişim (%)
1	Otomotiv Endüstrisi	2,72	-0,36	14,34	8,16	5,24	23,53	3,40	16,01	8,14	2,45
2	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2,58	-3,04	13,62	1,04	-4,07	20,99	7,71	14,28	0,99	-12,81
3	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1,67	0,24	8,83	15,88	6,72	12,03	-8,90	8,18	15,58	-0,61
4	Elektrik ve Elektronik	1,48	5,88	7,82	4,57	-3,42	10,73	1,42	7,30	4,56	-11,32
5	Çelik	1,41	5,46	7,46	0,92	-7,16	10,75	11,30	7,32	0,92	-14,87
6	Demir ve Demir Dışı Metaller	1,08	1,52	5,71	4,40	1,80	8,25	-3,62	5,61	4,43	-2,91
7	Makine ve Aksamları	0,98	0,67	5,17	7,58	2,48	7,36	0,56	5,01	7,35	2,66
8	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	0,98	-12,11	5,16	0,94	33,00	7,77	0,92	5,28	0,94	-0,41
9	Mücevher	0,96	107,95	5,09	976,38	130,90	4,72	17,49	3,21	537,34	-3,57
10	Tekstil ve Hammaddeleri	0,80	2,37	4,22	4,05	3,65	6,22	-0,98	4,23	3,95	-7,98
11	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	0,67	-1,63	3,52	1,35	2,87	5,17	-1,76	3,52	1,35	-8,39
12	İklimlendirme Sanayii	0,61	1,23	3,21	5,48	-6,19	4,67	-1,67	3,18	5,54	-9,80
13	Madencilik Ürünleri	0,52	5,57	2,76	0,20	0,53	3,94	4,35	2,68	0,20	1,12
14	Savunma ve Havaçılık Sanayii	0,42	12,58	2,23	47,78	-26,10	3,74	9,81	2,54	59,07	2,55
15	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	0,36	-7,79	1,92	0,15	-10,49	2,89	-8,42	1,97	0,15	-10,68
16	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	0,34	15,28	1,79	3,14	13,12	2,47	8,11	1,68	3,09	2,23
17	Halı	0,23	-0,99	1,22	3,14	0,76	1,84	8,08	1,25	3,17	-0,01
18	Meyve Sebze Mamulleri	0,23	1,66	1,19	1,32	7,97	1,74	17,57	1,18	1,24	3,81
19	Yaş Meyve ve Sebze	0,21	35,71	1,13	0,83	-2,41	2,14	4,26	1,45	0,80	4,01
20	Fındık ve Mamulleri	0,16	78,04	0,86	8,32	39,04	1,55	46,38	1,05	8,15	30,20
21	Deri ve Deri Mamulleri	0,15	-11,35	0,78	14,35	20,87	1,04	-21,8	0,71	11,42	0,03
22	Kuru Meyve ve Mamulleri	0,12	3,25	0,63	4,66	51,42	1,05	11,97	0,72	4,18	33,22
23	Tütün	0,10	17,78	0,52	9,08	5,41	0,64	1,86	0,44	8,61	8,46
24	Gemi, Yat ve Hizmetleri	0,09	-69,84	0,48	5,76	-62,99	1,13	-4,32	0,77	6,35	-30,84
25	0	0,08	-96,76	0,43	0,79	-24,11	0,02	-97,8	0,01	#DIV/0!	#DIV/0!
26	Zeytin ve Zeytinyağı	0,06	31,32	0,29	4,65	38,97	0,55	-18,0	0,38	5,00	35,00
27	Süs Bitkileri ve Mamulleri	0,01	-23,42	0,03	2,84	12,84	0,10	-1,86	0,07	2,58	8,49
	Toplam (TİM Verileri)	18,93	2,65	85,82	1,48	7,76	146,99	2,56	86,06	1,44	-6,86
	İhracatçı Birlikleri Kaydından Muaf İhracat ile Antrepo ve Serbest Bölgeler Farkı	3,13	0,60	14,18	-	-	23,82	12,68	13,94	-	-
	Genel İhracat Toplamı	22,06	2,35	100	-	-	170,80	3,86	100	-	-

Kaynak: TİM

Fasıl bazında en fazla ihracat yapılan ürün grubu 'Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı'

Ağustos ayında fasıl bazında en fazla ihracat yapılan ürün gruplarında ilk sırada 2,3 milyar \$ ile Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı yer almaktadır. Geçen yıla göre bu ürün grubundaki ihracat %4,2 azalmıştır. Bu ürün grubunu Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları ürün grubundaki ihracat %2,1 artış ve 2,2 milyar \$ ile takip etmektedir. Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı ürün grubundaki ihracat ise bir önceki yıla göre %8 artışla 1,4 milyar \$ olarak gerçekleşerek bu dönemde en fazla ihracat gerçekleştirilen 3. ürün grubu olmuştur.

En Fazla İhracat Yapılan 20 Fasıl						
Sıra	Fasıl Kodu	Fasıl Açıklaması	Ağustos 2024		Ocak-Ağustos 2024	
			İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	İhracat (milyon \$)	Değişim (%)
1	87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	2.267	-4,2	20.445	2,9
2	84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	2.229	2,1	16.810	1,4
3	85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	1.427	8,0	10.567	5,5
4	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	1.406	32,9	8.612	14,9
5	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	1.358	-17,2	11.726	19,3
6	39	Plastikler ve mamulleri	1.004	7,6	7.180	2,2
7	61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	946	4,2	6.641	-3,4
8	72	Demir ve çelik	888	5,4	6.838	19,0
9	73	Demir veya çelikten eşya	843	2,4	6.451	-1,2
10	62	Örül memiş giyim eşyası ve aksesuarı	671	1,8	5.100	-9,5
11	76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	459	0,8	3.466	-4,7
12	94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., pre fabrik yapılar	432	-1,4	3.287	-2,1
13	8	Yeni len meyveler ve sert kabuklu meyveler	399	38,5	3.761	22,7
14	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	333	-2,4	2.463	-4,5
15	20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	281	8,9	2.266	20,2
16	28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	269	24,4	1.962	-1,8
17	25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	269	-3,1	2.073	-4,3
18	74	Bakır ve bakırdan eşya	246	30,5	1.977	12,5
19	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	245	201,5	1.308	10,6
20	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	239	10,6	1.809	7,9
		Liste Toplamı	16.210	4,6	124.743	4,9
		Diğer	5.853	-3,5	46.058	1,1
		Toplam	22.063	2,3	170.801	3,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TÜİK

Fasıl bazında en fazla ithalat yapılan ürün grubu 'Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar'

Ağustos ayında fasıl bazında en fazla ithalat yapılan ürün gruplarında ilk sırada 5,2 milyar \$ ile Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar yer almaktadır. Geçen yıla göre bu ürün grubundaki ithalat %1,5 azalmıştır. Bu ürün grubunu Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları ürün grubundaki ithalat %13,1 azalış ve 3,1 milyar \$ ile takip etmektedir. Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı ürün grubundaki ithalat ise bir önceki yıla göre %21,6 azalışla 2,3 milyar \$ olarak gerçekleşerek bu dönemde en fazla ithalat gerçekleştirilen 3. ürün grubu olmuştur.

En Fazla İthalat Yapılan 20 Fasıl							
Sıra	Fasıl Kodu	Fasıl Açıklaması	Ağustos 2024		Ocak-Ağustos 2024		
			İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	
1	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	5.243	-1,5	43.271	-6,3	
2	84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	3.070	-13,1	26.301	-3,6	
3	87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	2.262	-21,6	20.594	1,9	
4	85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	2.092	-8,7	17.585	-5,5	
5	72	Demir ve çelik	1.972	2,9	15.642	-10,6	
6	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	1.708	-51,2	14.501	-41,2	
7	39	Plastikler ve mamulleri	1.290	-2,2	10.551	-7,4	
8	29	Organik kimyasal ürünler	791	4,2	6.395	0,1	
9	76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	562	26,4	3.917	-6,8	
10	90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	514	2,3	4.280	0,6	
11	88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları	444	31,2	3.214	29,0	
12	30	Eczacılık ürünleri	444	1,1	3.451	4,9	
13	74	Bakır ve bakırdan eşya	429	-14,1	3.892	-11,6	
14	73	Demir veya çelikten eşya	319	-6,5	2.761	1,3	
15	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	292	-3,6	2.614	-1,6	
16	38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yağın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	249	-15,2	2.288	-4,6	
17	48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	234	-5,4	2.026	-6,1	
18	23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	223	-16,1	1.898	0,1	
19	32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalalar, taneler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	213	-3,1	1.715	-3,7	
20	15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar, hazır yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	205	52,4	1.952	-13,4	
		Liste Toplamı	22.554	-11,7	188.847	-8,7	
		Diğer	4.437	-5,9	36.819	-8,6	
		Toplam	26.991	-10,8	225.666	-8,6	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TÜİK

Yüksek teknoloji ürünlerin ihracatı Ağustos ayında %4,2 arttı

Türkiye ihracatı teknoloji yoğunluğuna göre incelendiğinde, Ağustos ayında Yüksek Teknolojili Ürünler ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %4,2 artışla ve %3 payla 0,62 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Orta Yüksek Teknolojili Ürünler ihracatı ise %2,5 artışla ve %36,2 payla 7,56 milyar \$'a ulaşmıştır. Orta Düşük Teknolojili Ürünler ihracatı geçen yıla kıyasla %1,2 azalışla ve %29,5 payla 6,17 milyar \$ olmuştur. Düşük Teknolojili Ürünler ihracatı bu dönemde %5,1 değişim ve %31,3 pay ile 6,53 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün İhracatı								
Sınıflama Kodu	İmalat Sanayi Teknoloji Sınıfı Açıklaması	Ağustos 2024			Ocak-Ağustos 2024			
		İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	
1	Yüksek Teknolojili Ürünler	621	4,2	3,0	5.342	17,2	3,3	
2	Orta Yüksek Teknolojili Ürünler	7.562	2,5	36,2	59.256	1,0	36,8	
3	Orta Düşük Teknolojili Ürünler	6.166	-1,2	29,5	46.913	7,3	29,1	
4	Düşük Teknolojili Ürünler	6.533	5,1	31,3	49.626	1,9	30,8	
	Toplam	20.882	2,2	100,0	161.137	3,5	100,0	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Yüksek teknoloji ürünlerin ithalatı Ağustos ayında %1 azaldı

Türkiye ithalatı teknoloji yoğunluğuna göre incelendiğinde, Ağustos ayında Yüksek Teknolojili Ürünler ithalatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %1 azalışla ve %11,1 payla 2,44 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Orta Yüksek Teknolojili Ürünler ithalatı ise %11,8 azalışla ve %43,2 payla 9,53 milyar \$'a ulaşmıştır. Orta Düşük Teknolojili Ürünler ithalatı geçen yıla kıyasla %25,6 azalışla ve %32,1 payla 7,08 milyar \$ olmuştur. Düşük Teknolojili Ürünler ithalatı bu dönemde %13,4 değişim ve %13,7 pay ile 3,03 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün İthalatı								
Sınıflama Kodu	İmalat Sanayi Teknoloji Sınıfı Açıklaması	Ağustos 2024			Ocak-Ağustos 2024			
		İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	
1	Yüksek Teknolojili Ürünler	2.442	-1,0	11,1	20.197	-0,3	11,0	
2	Orta Yüksek Teknolojili Ürünler	9.535	-11,8	43,2	81.203	-2,8	44,3	
3	Orta Düşük Teknolojili Ürünler	7.079	-25,6	32,1	57.130	-21,7	31,2	
4	Düşük Teknolojili Ürünler	3.032	13,4	13,7	24.621	12,4	13,4	
	Toplam	22.087	-13,3	100,0	183.150	-7,8	100,0	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tüketim Malları ihracatının payı %34,3 olarak gerçekleşti

İhracat mal cinsine göre incelendiğinde, 2024 yılının Ağustos ayında Yatırım (Sermaye) Malları ihracatının bir önceki yılın aynı dönemine göre %0,4 azalış ve %12,5 pay ile 2,76 milyar \$ olarak gerçekleştiği görülmektedir. Hammadde-Aramallar ihracatı %3,1 artış ve %52 payla 11,47 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Tüketim Malları ihracatı ise %0,5 artış ve %34,3 payla 7,57 milyar \$ olmuştur.

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İhracat							
GEG Kodu	GEG Açıklaması	Ağustos 2024			Ocak-Ağustos 2024		
		İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)
1	Yatırım Malları (Sermaye)	2.759	-0,4	12,5	21.567	2,1	12,6
2	Hammadde-Aramallar	11.471	3,1	52,0	86.993	4,3	50,9
3	Tüketim Malları	7.574	0,5	34,3	60.319	3,3	35,3
4	Diğer	259	109,4	1,2	1.922	23,4	1,1
	Toplam	22.063	2,3	100,0	170.801	3,9	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Hammadde-Aramallar ithalatının payı %69,5 olarak gerçekleşti

Mal cinsine göre ithalat incelendiğinde, 2024 yılının Ağustos ayında Yatırım (Sermaye) Malları ithalatının bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,7 azalış ve %14,9 pay ile 4,03 milyar \$ olarak gerçekleştiği görülmektedir. Hammadde-Aramallar ithalatı %13,1 azalış ve %69,5 payla 18,77 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Tüketim Malları ithalatı ise %1,1 artış ve %15,5 payla 4,18 milyar \$ olmuştur.

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İthalat							
GEG Kodu	GEG Açıklaması	Ağustos 2024			Ocak-Ağustos 2024		
		İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)	İthalat (milyon \$)	Değişim (%)	Pay (%)
1	Yatırım Malları (Sermaye)	4.032	-10,7	14,9	33.458	-2,1	14,8
2	Hammadde-Aramallar	18.765	-13,1	69,5	157.341	-13,7	69,7
3	Tüketim Malları	4.180	1,1	15,5	34.580	13,7	15,3
4	Diğer	14	-4,3	0,1	288	56,5	0,1
	Toplam	26.991	-10,8	100,0	225.666	-8,6	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Ülke Gruplarında Yer Alan Ülkeler

Avrupa Birliği 27: Almanya, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çekya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, Yunanistan

Yakın ve Orta Doğu: Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Irak, İran, İsrail, Katar, Kuveyt, Lübnan, Oman, Suriye, Suudi Arabistan, Ürdün, Yemen

Diğer Avrupa (AB Hariç): Arnavutluk, Andorra, Beyaz Rusya (Belarus), Bosna-Hersek, Karadağ, Kuzey Makedonya, Norveç, Rusya, San Marino, Sırbistan, İsviçre, Ukrayna, Birleşik Krallık, İzlanda, Lihtenştayn, Moldova, Monako, Kosova, Vatikan

Diğer Asya: Afganistan, Azerbaycan, Bangladeş, Bhutan, Brunei, Çin, Ermenistan, Filipinler, Gürcistan, Hindistan, Endonezya, Japonya, Kamboçya, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Kore, Güney Kore, Laos, Malezya, Maldivler, Moğolistan, Myanmar, Nepal, Pakistan, Singapur, Sri Lanka, Tacikistan, Tayland, Türkmenistan, Özbekistan, Vietnam, Doğu Timor

Kuzey Amerika: Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Meksika

Kuzey Afrika: Cezayir, Mısır, Libya, Fas, Sudan, Tunus, Batı Sahra

Diğer Afrika: Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Cabo Verde, Kamerun, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Komorlar, Kongo Cumhuriyeti, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Cibuti, Ekvator Ginesi, Eritre, Esvatini, Etiyopya, Gabon, Gambiya, Gana, Gine, Gine-Bissau, Fildişi Sahili, Kenya, Lesotho, Liberya, Madagaskar, Malavi, Mali, Moritanya, Mauritius, Mozambik, Namibya, Nijer, Nijerya, Ruanda, Sao Tome ve Principe, Senegal, Seyşeller, Sierra Leone, Somali, Güney Afrika, Güney Sudan, Tanzanya, Togo, Uganda, Zambiya, Zimbabve

Orta Amerika ve Karayipler: Antigua ve Barbuda, Bahamalar, Barbados, Belize, Kosta Rika, Küba, Dominika, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Grenada, Guatemala, Haiti, Honduras, Jamaika, Nikaragua, Panama, Saint Kitts ve Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadinler, Trinidad ve Tobago

Güney Amerika: Arjantin, Boliviya, Brezilya, Şili, Kolombiya, Ekvador, Guyana, Paraguay, Peru, Surinam, Uruguay, Venezuela

Küresel Emtia Fiyatları

Genel Değerlendirme

Son dönemdeki finansal piyasa çalkantılarından emtia fiyatları da etkilenmiş durumda. Çoğu sanayi metali, tarım ve enerji emtialarının fiyatları geçen hafta boyunca düşüş trendini sürdürdü. Çin'in alüminyum üretimini artırması ve Endonezyanın bakır cevheri ihracatı yasağını yıl sonuna ertelemesi metaller için arzın güçlenmesini sağladı. Bu durum, petrol ve bakır gibi önemli emtia fiyatlarının yıl sonu tahminlerimizin de altına düşmesine neden oldu. Ancak, genel olarak emtia fiyatlarının aşağı yönlü hareketlerinde aşırıya kaçıldığını ve yıl sonuna kadar mütevazı da olsa bir toparlanma olacağı düşünülmektedir.

Orta Doğu'daki çatışmaların tırmanma tehdidi, özellikle petrol ve doğalgaz fiyatları için önemli bir yukarı yönlü risk oluşturuyor. Altın fiyatları ise diğer emtialardan farklı olarak yükseliş göstermeye devam etmiştir. Piyasada birçok parasal gevşeme zaten fiyatlanmış olsa da, güçlü geleneksel olmayan talep ve jeopolitik gerilimler altın fiyatlarını daha da yukarı çekebilir.¹⁸

Ağustos ayında Enerji Fiyatları Endeksi %3,2 geriledi

Dünya Bankası küresel emtia fiyatları analizlerine göre 2024 yılının Ağustos ayında Enerji fiyatları endeksi aylık bazda %3,2 düşmüştür. Bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla enerji fiyatları endeksi %5,6 azalmıştır. Doğalgaz fiyatları aylık olarak %4,1 azalırken, bir yıl öncesine göre azalış oranı %23 olmuştur. Ortalama Petrol fiyatları ise bir önceki aya göre %6,2 azalırken, geçen yılın aynı ayına göre fiyatlar %7,8 oranında düşmüştür.

Metal Emtia Fiyatları Endeksi %3,1 azaldı

2024 Ağustos döneminde Metal fiyatları endeksi bir önceki aya göre %3,1 oranında azalmıştır. Bir önceki yıla göre ise Metal fiyatları endeksi %3,9 yükselmiştir. Alüminyum fiyatları aylık bazda %0,2 azalırken, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla artış oranı %9,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bakır fiyatları ise bir önceki aya göre %4,4 azalırken, yıllık bazda fiyatlar %7,5 yükselmiştir. Demir fiyatları bir önceki aya göre %6,5 oranında azalırken, yıllık bazda %9,3 azalmıştır.

Değerli Metal Emtia Fiyatları Endeksi %1,8 yükseldi

Değerli Metal emtia fiyatları endeksi Ağustos 2024 döneminde aylık bazda %1,8 oranında artmıştır. Bir önceki yılın Ağustos ayına göre endeks değeri %27,3 oranında yükselmiştir. Altın fiyatları aylık bazda 2024 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %3 artarken, Gümüş fiyatlarında azalış oranı %4,2 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık bazda ise Altın fiyatları %28,7 artmıştır. Gümüş fiyatları ise yıllık bazda %21,7 artmıştır.

¹⁸ Commodity Market Outlook Q3 2024 - Euromonitor.com [2](#)

Tarım Fiyat Endeksi %1,4 azaldı, Gıda Fiyat Endeksi %2,3 düştü

Gıda Emtia Fiyatları Endeksi Ağustos 2024 döneminde aylık bazda %2,3 oranında düşerken, Tarım Fiyatları Endeksi %1,4 azalmıştır. Yıllık bazda incelendiğinde ise Gıda Emtia Fiyatları Endeksi %8,6 oranında azalmış, Tarım Fiyatları Endeksi ise %2,1 oranında yükselmiş.

Emtia Endeksleri ve Temel Emtia Fiyatları

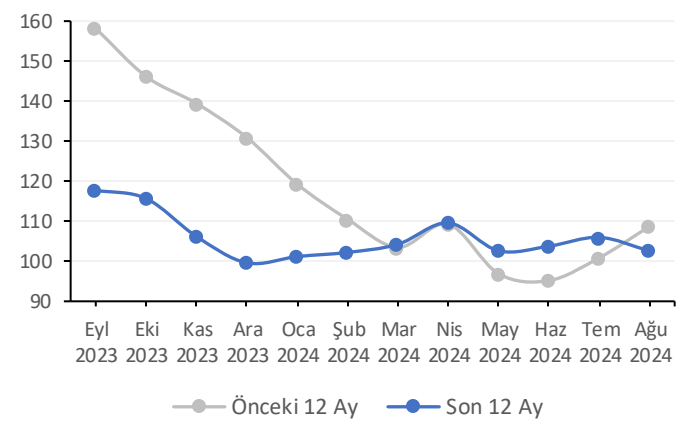
Ana grup emtia endeksleri ve temel emtia fiyatlarının Ağustos 2024 dönemi itibariyle değişimleri aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır. "Yıllık" değişimler 2024 yılı Ağustos ayındaki değerlerin bir önceki yılın aynı ayına göre ortalama değişimini, "Aylık" değişimler ise 2024 yılı Ağustos ayındaki değerlerin bir önceki aya göre ortalama değişimini ifade etmektedir.

Enerji Fiyatları Endeksi

Yıllık: % -5,6 ↓ Aylık: % -3,2 ↓

Enerji fiyatları endeksi Ağustos ayında bir önceki aya göre %3,2 oranında azalmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise fiyat endeksi değeri %5,6 daha düşüktür. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değeri ne 117,7 ile Eylül 2023 döneminde ulaşılırken, en düşük endeks değeri 99,6 ile Aralık 2023 döneminde gerçekleşmiştir.

Enerji Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

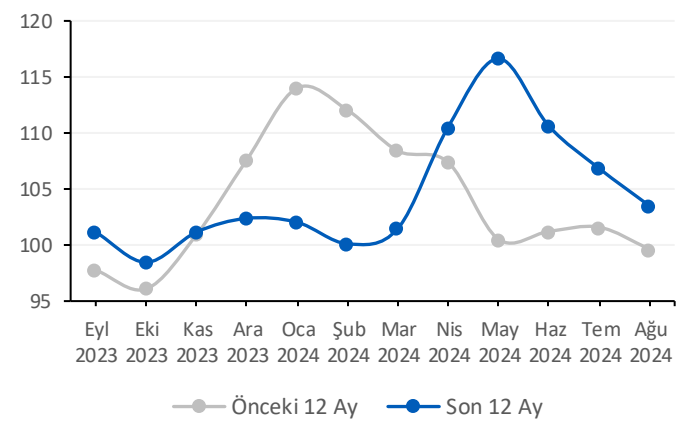

Metal Fiyatları Endeksi

Yıllık: %3,9 ↑ Aylık: % -3,1 ↓

Metal fiyatları endeksi Ağustos ayında bir önceki aya göre %3,1 oranında azalmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise fiyat endeksi değeri %3,9 daha yüksektir. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değeri ne 116,6 ile Mayıs 2024 döneminde ulaşılırken, en düşük endeks değeri 98,5 ile Ekim 2023 döneminde gerçekleşmiştir.

Metal Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

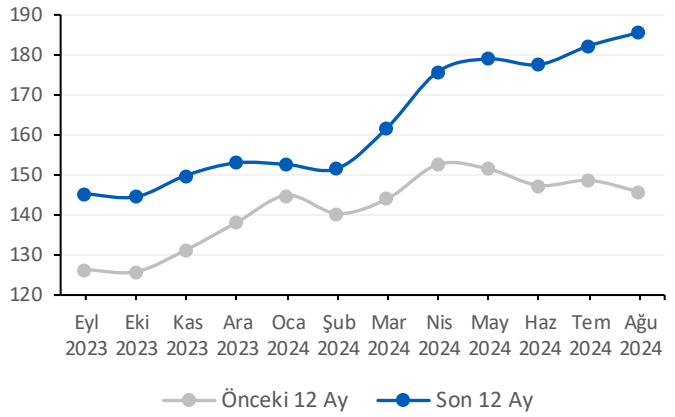

Değerli Metal Fiyatları Endeksi

Yıllık: %27,3 ↑ Aylık: %1,8 ↑

Değerli Metal fiyatları endeksi Ağustos 2024 döneminde aylık bazda %1,8 yükselmiştir. Endeks değeri bir önceki yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında %27,3 daha yüksek seyretmektedir. Son 12 aylık veriler incelendiğinde endeks aylık bazda zirve noktasına 185,6 ile Ağustos 2024 döneminde ulaşırken, 144,6 ile Ekim 2023 döneminde en düşük endeks değeri görmüştür.

Değerli Metal Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

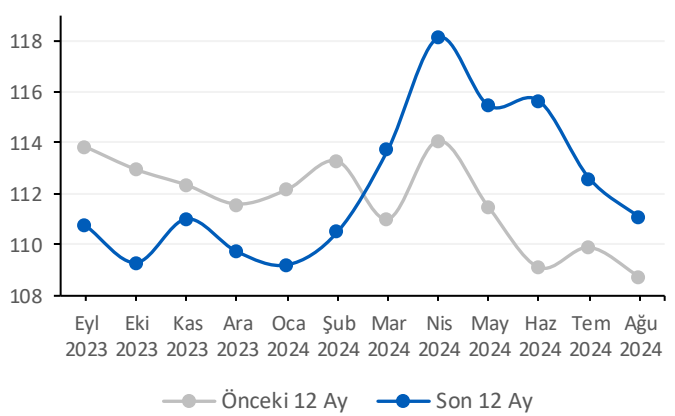

Tarım Fiyatları Endeksi

Yıllık: %2,1 ↑ Aylık: %-1,4 ↓

Tarım fiyatları endeksi Ağustos ayında bir önceki aya göre %1,4 oranında azalmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise fiyat endeksi değeri %2,1 daha yüksektir. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değerine 118,1 ile Nisan 2024 döneminde ulaşılırken, en düşük endeks değeri 109,2 ile Ocak 2024 döneminde gerçekleşmiştir.

Tarımsal Emtia Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

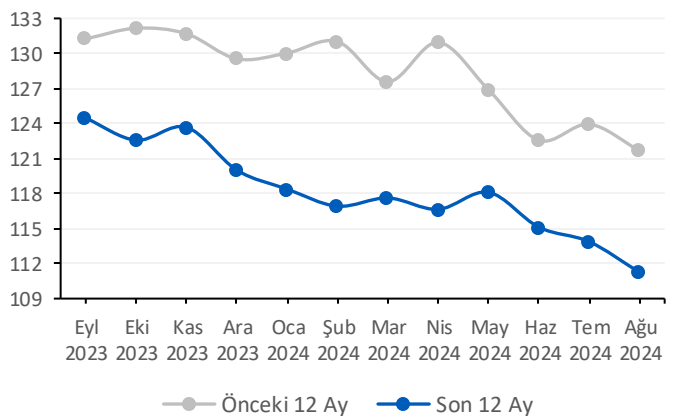

Gıda Fiyatları Endeksi

Yıllık: %-8,6 ↓ Aylık: %-2,3 ↓

Gıda fiyatları endeksi Ağustos ayında bir önceki aya göre %2,3 oranında azalmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise fiyat endeksi değeri %8,6 daha düşüktür. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değerine 124,5 ile Eylül 2023 döneminde ulaşılırken, en düşük endeks değeri 111,2 ile Ağustos 2024 döneminde gerçekleşmiştir.

Gıda Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

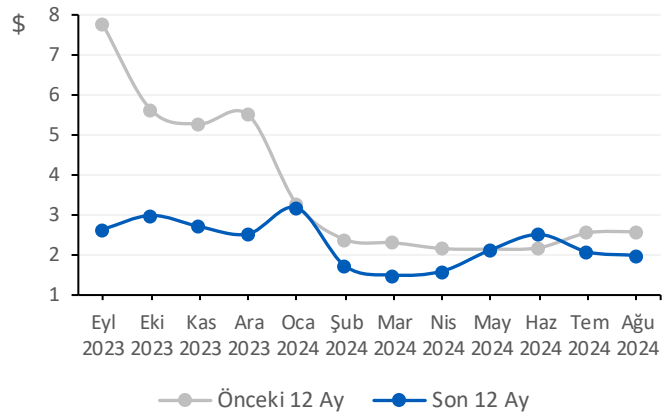

Doğalgaz Fiyatları

Yıllık: %-%23 ↓ Aylık: %-%4,1 ↓

Ağustos ayında doğalgaz fiyatları bir önceki aya göre %4,1 düşmüştür. Fiyatlar yıllık bazda incelendiğinde bir önceki yıla göre %23 oranında daha düşük olduğu görülmektedir. Son bir yıllık dönemde ulaşılan en yüksek aylık ortalama fiyat 3,2 mmBtu/\$ ile Ocak 2024 olmuştur. Bu dönemde ortalama fiyatların aylık bazda en düşük noktası ise 1,5 mmBtu/\$ ile Mart 2024 döneminde gerçekleşmiştir.

Doğalgaz Fiyatları Son 12 Aylık Değişim (mmBtu/\$)

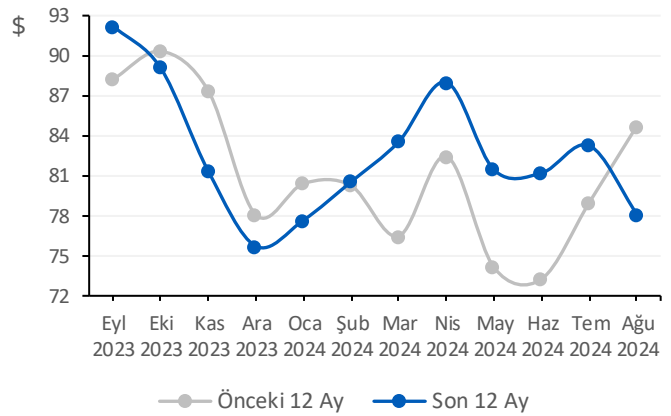

Petrol Fiyatları

Yıllık: %-%17,0 ↓ Aylık: %-%7,3 ↓

Ağustos ayında petrol fiyatları bir önceki aya göre %6,2 düşmüştür. Fiyatlar yıllık bazda incelendiğinde bir önceki yıla göre %7,8 oranında daha düşük olduğu görülmektedir. Son bir yıllık dönemde ulaşılan en yüksek aylık ortalama fiyat 92,2 varil/\$ ile Eylül 2023 olmuştur. Bu dönemde ortalama fiyatların aylık bazda en düşük noktası ise 75,7 varil/\$ ile Aralık 2023 döneminde gerçekleşmiştir.

Petrol Fiyatları Son 12 Aylık Değişim (varil/\$)

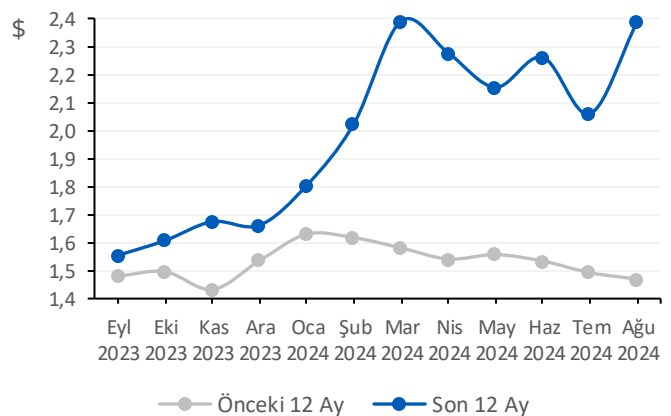

Kauçuk Fiyatları

Yıllık: %62,4 ↑ Aylık: %15,9 ↑

Ağustos ayında kauçuk fiyatları bir önceki aya göre %15,9 yükselmiştir. Fiyatlar yıllık bazda incelendiğinde bir önceki yıla göre %62,4 oranında daha yüksekte olduğu görülmektedir. Son bir yıllık dönemde ulaşılan en yüksek aylık ortalama fiyat 2,4 kg/\$ ile Mart 2024 olmuştur. Bu dönemde ortalama fiyatların aylık bazda en düşük noktası ise 1,6 kg/\$ ile Eylül 2023 döneminde gerçekleşmiştir.

Kauçuk Fiyatları Son 12 Aylık Değişim (kg/\$)

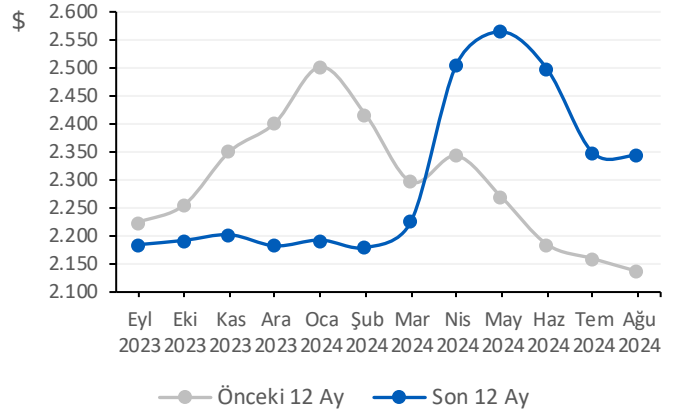

Alüminyum Fiyatları

Yıllık: %9,7 ↑ Aylık: %-0,2 ↓

Ağustos ayında alüminyum fiyatları bir önceki aya göre %0,2 düşmüştür. Fiyatlar yıllık bazda incelendiğinde bir önceki yıla göre %9,7 oranında daha yüksekte olduğu görülmektedir. Son bir yıllık dönemde ulaşılan en yüksek aylık ortalama fiyat 2564,5 ton/\$ ile Mayıs 2024 olmuştur. Bu dönemde ortalama fiyatların aylık bazda en düşük noktası ise 2179,5 ton/\$ ile Şubat 2024 döneminde gerçekleşmiştir.

Alüminyum Fiyatları Son 12 Aylık Değişim (ton/\$)

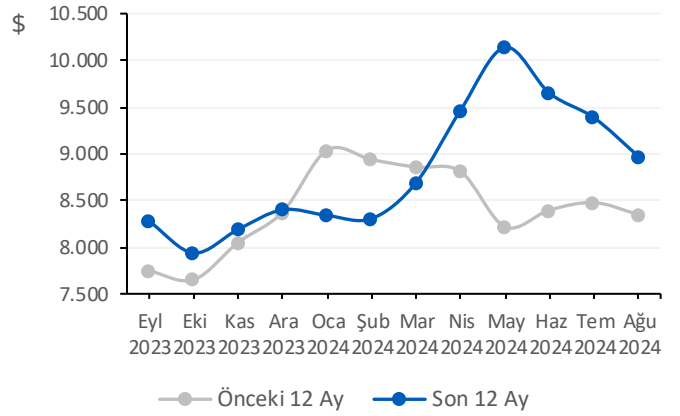

Bakır Fiyatları

Yıllık: %7,5 ↑ Aylık: %-4,4 ↓

Ağustos ayında bakır fiyatları bir önceki aya göre %4,4 düşmüştür. Fiyatlar yıllık bazda incelendiğinde bir önceki yıla göre %7,5 oranında daha yüksekte olduğu görülmektedir. Son bir yıllık dönemde ulaşılan en yüksek aylık ortalama fiyat 10139,3 ton/\$ ile Mayıs 2024 olmuştur. Bu dönemde ortalama fiyatların aylık bazda en düşük noktası ise 7937,2 ton/\$ ile Ekim 2023 döneminde gerçekleşmiştir.

Bakır Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

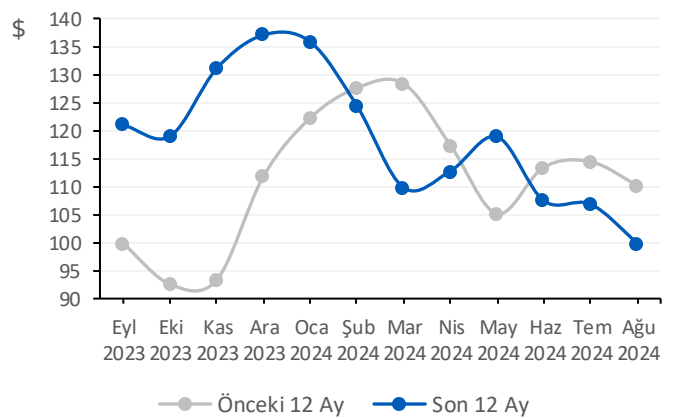

Demir Fiyatları

Yıllık: %-9,3 ↓ Aylık: %-6,5 ↓

Ağustos ayında demir fiyatları bir önceki aya göre %6,5 düşmüştür. Fiyatlar yıllık bazda incelendiğinde bir önceki yıla göre %9,3 oranında daha düşük olduğu görülmektedir. Son bir yıllık dönemde ulaşılan en yüksek aylık ortalama fiyat 137,1 ton/\$ ile Aralık 2023 olmuştur. Bu dönemde ortalama fiyatların aylık bazda en düşük noktası ise 99,9 ton/\$ ile Ağustos 2024 döneminde gerçekleşmiştir.

Demir Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

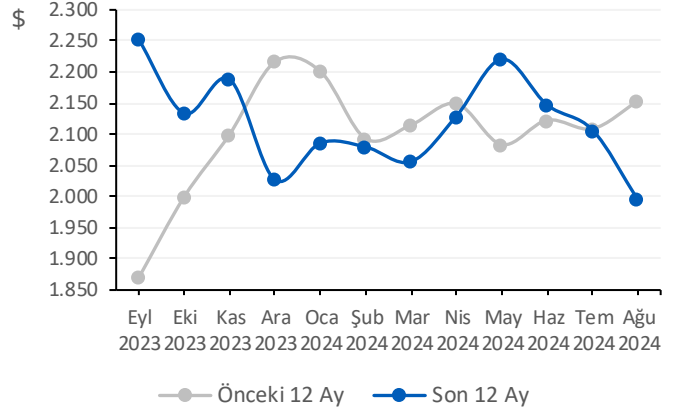

Kurşun Fiyatları

Yıllık: %5,3 ↓ Aylık: %7,4 ↓

Ağustos ayında kurşun fiyatları bir önceki aya göre %5,3 düşmüştür. Fiyatlar yıllık bazda incelendiğinde bir önceki yıla göre %7,4 oranında daha düşük olduğu görülmektedir. Son bir yıllık dönemde ulaşılan en yüksek aylık ortalama fiyat 2252,1 ton/\$ ile Eylül 2023 olmuştur. Bu dönemde ortalama fiyatların aylık bazda en düşük noktası ise 1994,6 ton/\$ ile Ağustos 2024 döneminde gerçekleşmiştir.

Kurşun Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

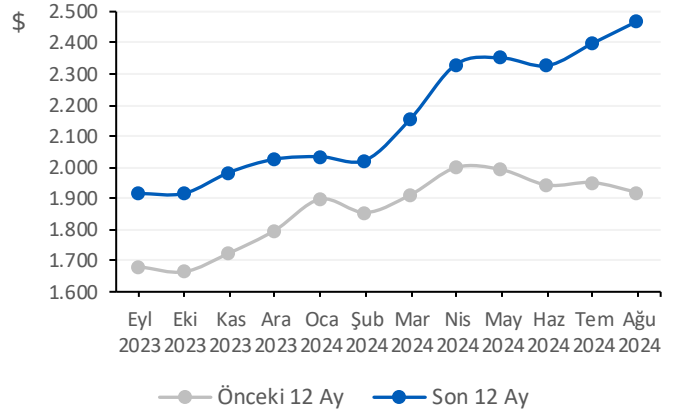

Altın Fiyatları

Yıllık: %28,7 ↑ Aylık: %3,0 ↑

Altın fiyatları Ağustos ayında bir önceki aya göre %3 oranında artmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise aylık fiyatlar %28,7 daha yüksektir. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyatlara 2470,2 ons/\$ ile Ağustos 2024 döneminde ulaşılırken, en düşük ortalama fiyat 1916 ons/\$ ile Eylül 2023 döneminde gerçekleşmiştir.

Altın Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

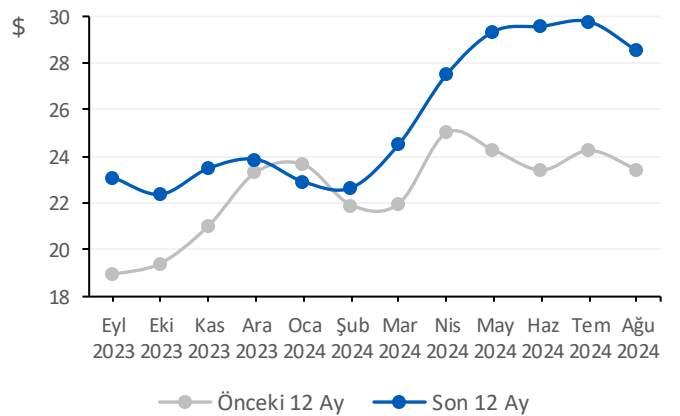

Gümüş Fiyatları

Yıllık: %21,7 ↑ Aylık: %4,2 ↓

Gümüş fiyatları Ağustos ayında bir önceki aya göre %4,2 oranında azalmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise aylık fiyatlar %21,7 daha yüksektir. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyatlara 29,8 ons/\$ ile Temmuz 2024 döneminde ulaşılırken, en düşük ortalama fiyat 22,4 ons/\$ ile Ekim 2023 döneminde gerçekleşmiştir.

Gümüş Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

Ana Grup Emtia Endeksleri Değişimleri																		
Emtia Endeksleri	2010 Baz Yıl	2022				2023				Oca.-Ağu. 2023 Ort.	Oca.-Ağu. 2024 Ort.	Yıllık Ort. Değ.(%)	Ağu. 2023	Ağu. 2024	Yıllık Değ.(%)	Tem. 2024	Ağu. 2024	Aylık Değ.(%)
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4									
Enerji	100	140,5	132,6	143,6	121,8	139,1	140,5	132,6	143,6	105,5	104,0	-1,4	108,7	102,6	-5,6	106,0	102,6	-3,2
Metal	100	163,4	125,4	142,3	128,3	150,5	163,4	125,4	142,3	105,6	106,5	0,8	99,6	103,5	3,9	106,8	103,5	-3,1
Değerli Metal	100	167,6	100,6	129,5	114,9	131,8	167,6	100,6	129,5	146,9	170,8	16,3	145,8	185,6	27,3	182,3	185,6	1,8
Tarım	100	138,8	101,5	131,8	112,3	131,1	138,8	101,5	131,8	111,2	113,3	1,9	108,7	111,1	2,1	112,6	111,1	-1,4
Gıda	100	111,1	111,5	143,1	112,2	129,5	111,1	111,5	143,1	126,8	116,0	-8,5	121,7	111,2	-8,6	113,9	111,2	-2,3

Kaynak: Dünya Bankası

Temel Emtia Fiyatları Değişimi																		
Değer: ABD Doları		2022				2023				Oca.-Ağu. 2023 Ort.	Oca.-Ağu. 2024 Ort.	Yıllık Ort. Değ.(%)	Ağu. 2023	Ağu. 2024	Yıllık Değ.(%)	Tem. 2024	Ağu. 2024	Aylık Değ.(%)
Emtia	Birim	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4									
Doğalgaz*	mmBtu	4,6	7,5	7,9	5,5	2,7	2,2	2,6	2,7	2,4	2,1	-14,7	2,6	2,0	-23,0	2,1	2,0	-4,1
Petrol**	varil	96,6	110,1	96,4	85,3	79,1	76,6	85,3	82,1	78,8	81,7	3,7	84,7	78,1	-7,8	83,3	78,1	-6,2
Kauçuk	kg	2,07	2,06	1,62	1,49	1,61	1,54	1,51	1,65	1,55	2,17	39,7	1,47	2,39	62,4	2,06	2,39	15,9
Alüminyum	ton	3.250	2.879	2.355	2.336	2.405	2.266	2.160	2.192	2.288	2.357	3,0	2.137	2.344	9,7	2.349	2.344	-0,2
Bakır	ton	9.985	9.521	7.758	8.025	8.944	8.474	8.368	8.176	8.635	9.118	5,6	8.349	8.972	7,5	9.385	8.972	-4,4
Demir	ton	142,5	137,7	105,7	99,2	126,1	112,0	115,2	129,0	117,4	114,5	-2,4	110,2	99,9	-9,3	106,9	99,9	-6,5
Kurşun	ton	2.325	2.196	1.976	2.105	2.137	2.119	2.172	2.116	2.129	2.103	-1,2	2.154	1.995	-7,4	2.107	1.995	-5,3
Altın	ons	1.873	1.874	1.726	1.729	1.888	1.978	1.929	1.976	1.934	2.262	17,0	1.919	2.470	28,7	2.398	2.470	3,0
Gümüş	ons	24,0	22,7	19,3	21,3	22,5	24,2	23,6	23,3	23,5	26,9	14,3	23,4	28,5	21,7	29,8	28,5	-4,2

Kaynak: Dünya Bankası

*Doğalgaz fiyatları için ABD piyasa fiyatları kullanılmaktadır.

**Petrol fiyatları için Brent, WTI ve Dubai ham petrol fiyatlarının ortalaması kullanılmaktadır.

Notlar

- Emtia endeksleri: Ana emtia gruplarındaki fiyat değişimlerini kolayca takip edebilmek amacıyla emtia fiyatlarını belirli yüzdesel ağırlıkta gruplandırarak referans bir yıla göre fiyat seviyesini gösteren endekslerdir.
- Dünya Bankası tarafından emtia fiyatlarına ilişkin veriler <https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets> internet sitesinde yayınlanmakta ve düzenli olarak her ay güncellenmektedir.
- Dünya Bankası veritabanından alınan son aylara ilişkin veriler geçici olup ilerleyen dönemlerde revize edilebilmektedir.
- Ana Grup Emtia Fiyat Endekslerinin hesaplanmasında kullanılan emtialar aşağıda listelenmiştir.
 - Enerji Emtiaları Fiyat endeksi: ham petrol (%84), kömür (%4,7), doğal gaz (%10,8)
 - Tarım Emtiaları Fiyat Endeksi: gıda (%61,7), içecek (%12,9), tarımsal hammadde (%25,4)
 - Gıda Emtiaları Fiyat Endeksi: Tahıl (%28,2), bitki yağları (%40,8), diğer gıdalar (%31,0)
 - Metal Emtialar Fiyat Endeksi: alüminyum (%26,7), bakır (%38,4), demir cevheri (%18,9), kurşun (%1,8), nikel (%8,1), kalay (%2,1), çinko (%4,1)
 - Değerli Metal Emtiaları Fiyat Endeksi: altın (%77,8), gümüş (%18,9), platin (%3,3)
- Endeks hesaplamalarında kullanılan fiyatlar çeşitli uluslararası kaynaklardan sağlanmaktadır. Örnek: doğal gaz fiyatları için Bloomberg, Thomson Reuters, The Wall Street Journal ve Dünya Bankası kaynaklarından "Natural Gas (U.S.), spot price at Henry Hub, Louisiana spot prices" piyasa verileri kullanılmaktadır.
- Aylık fiyatlar haftalık ve günlük fiyatların ortalaması alınarak, dönemsel fiyatlar ise aylık fiyatların ortalaması alınarak hesaplanmaktadır.

Responsible® Programı

Responsible® Nedir?

Responsible® Programı¹⁹, Ticaret Bakanlığı tarafından Yeşil Mutabakata uyum sağlamak amacıyla uygulanan bir danışmanlık destek programıdır. Bu program, aynı zamanda sürdürülebilirlik konusunda farkındalık yaratmak için geliştirilmiş bir Bakanlık markasıdır. Program kapsamında, şirketler belirli danışmanlık hizmetleri giderlerinde %50 oranında ve 10.000.000 TL'ye kadar 5 yıl süreyle destekten yararlanabilmektedir. Destek süreci üç fazdan oluşmaktadır ve bu sürecin sonunda, belirli kriterleri karşılayan şirketler Responsible® markasını kullanma hakkı kazanabilmektedir. Bu markaya sahip olmak, şirketin sürdürülebilirlik konusunda yüksek kapasite ve olgunluk düzeyine sahip olduğunu göstermektedir.

Responsible Programının Amacı Nedir?

Responsible Programı'nın amacı, şirketlerin Yeşil Mutabakat'a uyum sağlamalarına yardımcı olmak, sürdürülebilirlik ve dijitalleşme süreçlerini desteklemek ve bu alanlarda farkındalık yaratmaktır. Program, şirketlerin sürdürülebilirlik vizyonunu geliştirmeye, çevresel ve sosyal sorumluluklarını artırmaya ve dijital dönüşümlerini gerçekleştirmeye destek olmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda, bu süreçlerde şirketlere rehberlik ederek, onların uluslararası rekabet gücünü artırmayı ve sürdürülebilir bir gelecek için gerekli adımları atmalarını sağlamayı amaçlamaktadır.

Responsible Programına Kimler Başvuru Yapabilir?

Responsible® Programı'na, cari yıldan önceki son üç takvim yılında toplam 300.000 ABD Doları ve üzeri ihracat yapan imalatçı ve ihracatçı şirketler başvuru yapabilir. İhracat tutarı hesaplanırken (ihracat kayıtlı satışlar hariç) organik bağın bulunduğu şirketlerin yaptığı ihracat da dahil edilmektedir. Bakanlık başvuruyu değerlendirerek destek kapsamına alabilir ya da reddedebilir. Sadece destek kapsamına alınan şirketler destekten faydalanabilir.

Responsible Programı Başvuru Süreci

Responsible Programı başvurusu, şirketlerin sürdürülebilirlik performanslarını değerlendirme ve geliştirme amacıyla üç aşamalı bir süreçten oluşmaktadır. Sürecin ilk adımı, şirketin Responsible portalında hesap açarak değerlendirme formunu doldurması ve "ön değerlendirme karnesi" oluşturmasıdır.

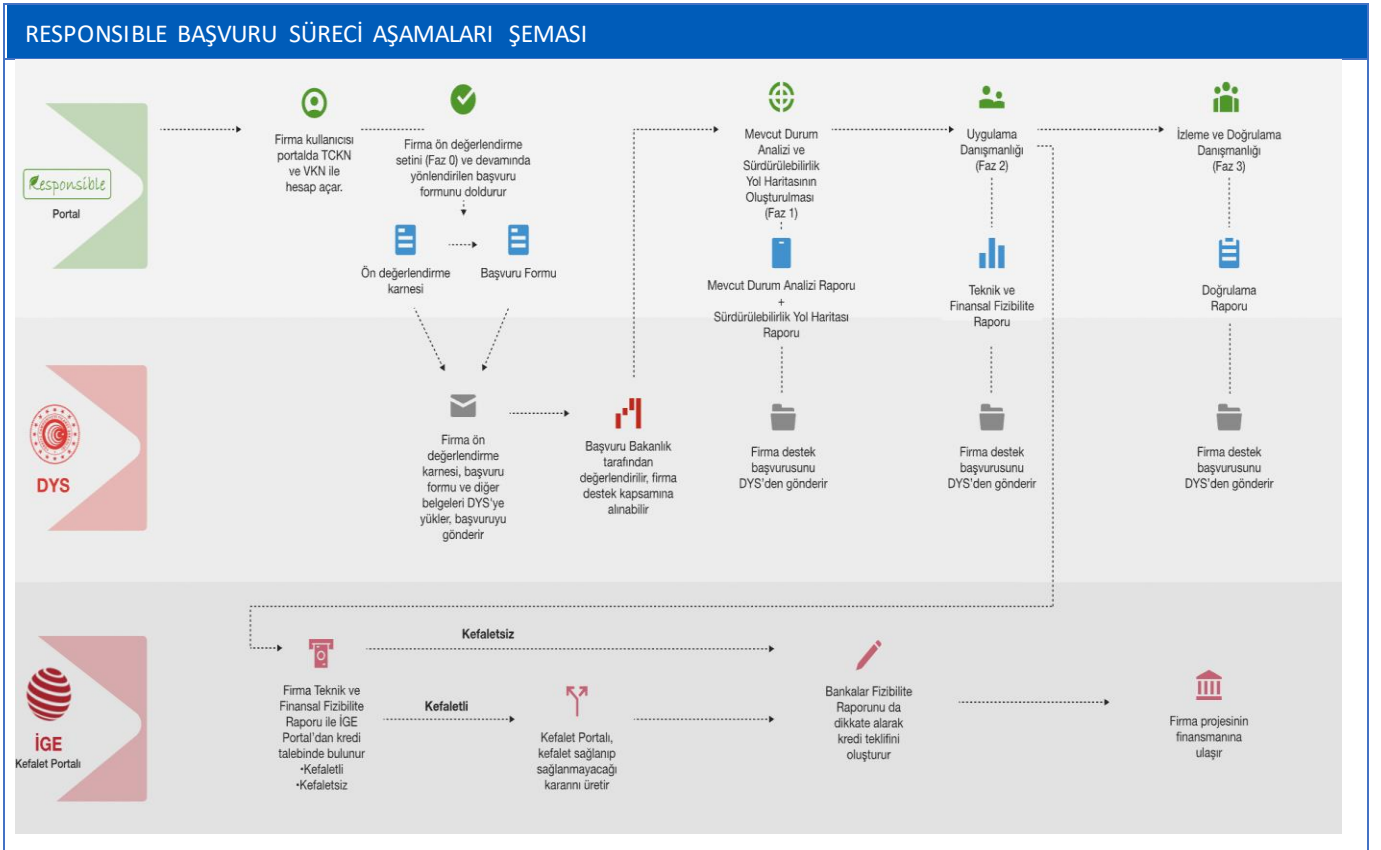
Başvuru için gerekli belgeler			
1. Başvuru Formu	2. Hazine ve Maliye Bakanlığını Muhatap Taahhütname	3. Beyanname	4. Kullanıcı Taahhütnamesi
6. Son güncel sürdürülebilirlik raporu	5. İhracatçı Birliği Genel Sekreterliğinden temin edilen, şirketin son 3 takvim yılındaki ihracat performansını gösterir Performans ve Güvenilirlik Formu	7. Responsible® Ön Değerlendirme Karnesi	8. Kapasite Raporu

* Başvuru forumuna responsible programının internet sitesinde kullanıcı hesabı açarak şirketi değerlendir sayfasından "ön değerlendirme karnesi" oluşturduktan sonra ulaşabilmektedir.

¹⁹ Çalışma, Ticaret Bakanlığı'nın Responsible Portalı ve Responsible Programı Tanıtım sunumunda yer alan bilgilerin derlenmesiyle hazırlanmıştır. [22](#)

Bu adımda firmanın mevcut durumu analiz edilmekte ve sürdürülebilirlik yol haritasını belirlenmektedir. Şirketin başvuru formunun diğer gerekli belgelerle birlikte Ticaret Bakanlığı'na gönderilmesi gerekmektedir. Bakanlık başvuruyu değerlendirdikten sonra, firmanın destek kapsamına alınması halinde firmaya sürdürülebilirlik danışmanlığı hizmetleri sağlanmaktadır. Bu süreç, firmanın boyutuna göre belirlenen üst limitlerde danışmanlık ücreti ile desteklenmektedir.

Başvuru süreci boyunca, firmanın çeşitli portallardan (Responsible portalı, DYS, İGE) işlem yaparak, gerekli belgeleri yüklemesinin başvuru tamamlanmaktadır. Sürecin sonunda başarılı bulunan firmalara, Responsible® Markası'nı kullanma hakkı tanınabilir. Bu süreçte, firmalar devlet yardımları, teşvikler ve fonlar gibi finansal desteklerden de faydalanabilir.

Responsible Programı Başvuru Kapsamındaki Sektörler Nelerdir?

Metal Sanayi	<i>Demir-çelik, alüminyum</i>
Mekatronik, Otomotiv ve Savunma Sanayi	<i>Otomotiv ve yan sanayi, makine, elektrikli teçhizatlar ve elektronik ürünler savunma havaçılık sanayi</i>
Tekstil Ürünleri	<i>Deri, kumaş, konfeksiyon, iplik</i>
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	<i>Seramik-porselen vitrifiye, cam ve cam ürünleri, mühendislik ve inşaat amaçlı ürünler, çimento, beton</i>
Gıda Ürünleri	<i>Hayvansal bazı gıdalar, bitkisel bazı gıdalar, kakaolu, şekerli ürün imalatı ve içecek, tahıl ve unlu mamuller imalatı</i>
Kâğıt, Karton ve Orman Ürünleri	<i>Kâğıt ve kâğıt ürünleri, mobilya, orman ürünleri</i>
Petrol, Kauçuk ve Plastik Bazlı Ürünler	<i>Plastik ürün ve işleme, ambalaj ürün ve işleme lastik</i>
Kimyasallar ve ilaç	<i>İlaç, kimyasal ürün, gübre</i>
Tarım ve hayvancılık	<i>Tarım ürünleri büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık, balıkçılık</i>
Madencilik	<i>Madencilik ve taş ocağı faaliyetleri</i>

Responsible Programı Başvuru Değerlendirme Süreci

Responsible Programı başvuru değerlendirme süreci, Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Başvurular değerlendirilirken şirketin sürdürülebilirlik vizyonu ve stratejisi, ihracat vizyonu ve kültürü, üst yönetimin projeye olan bağlılık düzeyi, proje ekibinin niteliği, sürdürülebilirlik stratejisinin şirketin mali yapısına uygunluğu gibi faktörlerin dikkate alınacağı belirtilmektedir. Ayrıca, şirketin ön değerlendirme karnesinin de bu süreçte önemli bir rol oynayacağı ifade edilmektedir. Tüm bu kriterler doğrultusunda, başvurunun uygunluğu ve program kapsamında desteklenip desteklenmeyeceği kararlaştırılacaktır.

Başvurusu Kabul Olan Şirketlerin Hangi Harcamaları Desteklenecek?

Responsible Programı kapsamında sunulan destek süreci, üç aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada, firmaların mevcut durum analizi yapılarak sürdürülebilirlik yol haritası hazırlanır. İkinci aşamada, bu yol haritasındaki projelerin teknik ve finansal fizibilitesi değerlendirilir. Son olarak, üçüncü aşamada ise projelerin çıktılarını izlenir ve doğrulanır. Her aşamada, yetkilendirilmiş danışmanlık firmaları tarafından sağlanan danışmanlık hizmetlerinin desteklenen firmaların sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmalarını sağlaması beklenmektedir. Şirketin önceki faza ait raporu Bakanlık tarafından onaylanmadan, şirket müteakip fazlara ilişkin desteklerden faydalandırılmaz.

- İhtiyaç analizi danışmanlık hizmetleri giderleri
- Faz 1: Mevcut durum analizi ve sürdürülebilirlik yol haritası
- Faz 2: Teknik ve finansal fizibilite uygulama danışmanlığı
- Faz 3: İzleme ve doğrulama danışmanlığı
- Sürdürülebilirlik ve bilişim danışmanlığı harcamaları²⁰ ile sürdürülebilirlik raporunun hazırlanmasına dair danışmanlık ve eğitim giderleri.

Faz 1: Mevcut durum analizi ve sürdürülebilirlik yol haritası

Responsible Programı kapsamında firmalar vizyon, çevre, sosyal ve yönetim olmak üzere dört kritere göre değerlendirilecektir. Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen değerlendirme sürecinde, şirketlerin sürdürülebilirlik odak alanları vizyon, çevre, sosyal ve yönetim olarak belirlenmiştir. Vizyon kategorisi, şirket stratejisinin AB Yeşil Mutabakatı mevzuatına uyumunu vurgulamaktadır. Bu kategori, Ticaret Bakanlığı'nın değerlendirme sürecine getirdiği önemli bir yenilik olarak ifade edilmektedir. Vizyon kategorisi, şirketlerin uzun vadeli stratejik planlarının çevresel ve sürdürülebilirlik hedefleriyle ne ölçüde örtüştüğünü incelemektedir. Çevre kategorisi genel çevre yönetimi, enerji, atık, su yönetimi, iklim değişikliği, kirlilik ve sürdürülebilir ürünlere odaklanmaktadır. Sosyal kategorisinde ise çalışan demografisi, istihdam koşulları, insan hakları, sağlık hizmetlerine erişim ve tüketici güvenliği gibi konular yer almaktadır. Yönetim kategorisi kurumsal yönetim, risk yönetimi, veri güvenliği, iş etiği ve dijitalleşme gibi unsurları içermektedir. Bu kategorilerin şirketlerin sürdürülebilirlik performansını kapsamlı bir şekilde değerlendirmek için kullanılacağı belirtilmektedir.

Danışmanlık hizmetleri, yalnızca Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş Responsible Programı danışmanlık firmaları tarafından sağlanabilecektir ve sadece destek kapsamındaki firmalar bu hizmetlerden faydalanabilecektir. Danışmanlık ücretleri firmanın büyüklüğüne göre belirlenmiştir: 250'den fazla çalışanı veya yüksek mali bilançosu olan şirketler için 1.500.000 TL, orta ölçekli şirketler için 1.000.000 TL, küçük ölçekli şirketler için ise 500.000 TL. Belirlenen miktarlar desteklerin üst limitleridir. Süreç sonunda, sürdürülebilirlik yol haritası, bulgular ve iyileştirme projeleri gibi çıktılar elde edilmesi beklenmektedir. Bakanlık, başarılı olan firmalara 5 yıl süreyle Responsible® Markası kullanım izni verebilir.

Faz 2: Teknik ve finansal fizibilite uygulama danışmanlığı

Faz 2 kapsamında, sürdürülebilirlik yol haritasındaki projelerin teknik ve finansal fizibilitesi değerlendirilecektir. Bu süreçte, planlanan operasyonel giderler (OpEx), sermaye giderleri (CapEx), yatırımın geri dönüş süresi, gerekli altyapı ve teçhizat ile ilgili finansman imkânları (devlet yardımları, teşvikler, fonlar) göz önünde bulundurulacaktır. Uygulama

²⁰ Sürdürülebilirlik ve bilişim danışmanlığı harcamaları destek unsurlarının listesine çalışmanın sonunda yer verilmiştir.

danışmanlığı, Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş danışmanlık firmaları tarafından verilecektir. Danışmanlık hizmeti alacak şirketin danışmanı seçme hakkına sahip olacağı belirtilmektedir. Bu sürecin çıktısı, teknik ve finansal fizibilite raporudur. Ayrıca, IGE Kefalet Portalı üzerinden kefaletli ve kefaletsiz fon talepleri de yapılabilir.

Faz 3: izleme ve doğrulama danışmanlığı

Faz 3 kapsamında, İzleme ve Doğrulama Danışmanlığı, sürdürülebilirlik yol haritasında yer alan projelerin çıktılarının izlenmesi ve doğrulanmasını içermektedir. Bu hizmet, Responsible® Programı danışmanlık firması veya uygulama danışmanlığı firması tarafından sağlanabilecektir. Destek kapsamındaki firmalar ve sürdürülebilirlik yol haritasında tespit edilen harcama yetkilisi firmalar bu hizmetten faydalanabilecektir. İyileşme etkileri Faz 1 puanına yansıtılır ve Bakanlık, başarılı projeler için 5 yıl süreyle Responsible® Markası kullanım izni verebilir. Danışmanlık, Faz 1 veya Faz 2 kapsamında yetkilendirilmiş firmalarca sağlanmaktadır.

BİLİŞİM DANIŞMANLIĞI LİSTESİ	
Destek Unsuru	Kapsam
Sanayide Dijital Dönüşüm	Veri üretebilen yeni nesil endüstriyel robotlardan akan verileri okumak, saklamak ve analiz etmek için gerekli yazılımlar, insan – makine arayüzü, artırılmış gerçeklik giderleri
İnsan Kaynakları Yönetim Sistemleri	İşe alım, uyum, performans, terfi ücret ve yetenek yönetimi, kariyer planlama ve analitik sistemlere ilişkin yazılım giderleri
İş Akış - Süreç Yönetim Sistemleri	Evrak ve Doküman Yönetimi, E-İş Yönetim Sistemlerine ilişkin giderler
Karar Destek Sistemleri	Verilerin işlenerek stratejik karar alma süreçlerinde kullanılmasına yönelik iş zekâsı ve yönetim raporlama sistemlerine ilişkin giderler
Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP)	Kurumsal kaynak planlaması sistemlerini oluşturulmasına yönelik satın alınacak iş süreçleri ve yazılımın üstünde çalışacağı sistemlere ilişkin giderler
Kurumsal Performans Yönetimi	Stratejik hedef ve amaçlarının yönetildiği, performansların ve gelişime açık alanların anahtar performans göstergeleri ile ölçüldüğü sistemlere ilişkin giderler
Nesnelerin İnterneti (Internet of Things)	Akıllı okuyucuların (sensör) ürettiği verilerin aktarılmasına yönelik yazılımlara ilişkin giderler
Risk Yönetim Sistemleri	Kurumsal risk süreçlerinin belirlenmesi, kategorize edilmesi, sorumlularının ve ait olduğu organizasyonel birimlerin belirlenmesini, belirlenen risklerin olasılık ve etki değerlendirmelerinin yapılarak bu risklerin kontrol altına alınması için gerekli aksiyonların takip edilmesini sağlayan yazılımlara ilişkin giderler
Simülasyon /Tasarım	Bilgisayarlı Tasarım, Üretim (CAD/ CAM), 3 boyutlu baskılara yönelik alınan yazılımlara ilişkin giderler
Talep Planlama Sistemleri (DMS)	Pazarlama, Satış, Üretim ve Tedarik süreçlerine ilişkin planlama sistemlerine ilişkin giderler
Tedarik Zinciri Yönetimi	Uçtan uca tedarik, perakende, araç planlama sistemleri, lojistik yönetim ve optimizasyon sistemlerine ilişkin giderler
Üretim Optimizasyon Sistemleri	Üretim süreçlerinin optimizasyonu ve üretim planlama ve çizelgeme yazılımlarına ilişkin giderler
Yapay Zekâ Sistemleri ve Derin Öğrenme (Deep Intelligence)	Akıllı makinelerin üreteceği veri üzerinde koşulabilecek derin ve makine öğrenimiye yönelik yazılımlara ilişkin giderler

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DANIŞMANLIĞI LİSTESİ	
Destek unsuru	Kapsam
Sürdürülebilirlik Raporunun Hazırlanması	Şirketin ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik konularındaki vizyon ve performansını açıklayan kurumsal sürdürülebilirlik raporunun hazırlanmasına ilişkin eğitim ve danışmanlık giderleri
Sürdürülebilirlik Mevcut Durum Analizi	Şirketin kurumsal sürdürülebilirlik seviyesinin tespiti ve raporlanmasına ilişkin danışmanlık giderleri
Kurumsal Sürdürülebilirlik Stratejisi	Şirketin kurumsal sürdürülebilirliğine yönelik stratejiler geliştirilmesine yönelik danışmanlık giderleri
Sürdürülebilirlik Odaklı İş Modeli	Mevcut iş modelinin sürdürülebilir hale getirilmesine yönelik aldığı danışmanlık giderleri
Sürdürülebilir Ürün Geliştirme	Şirketin sürdürülebilir ürün geliştirmeye ilişkin temin ettiği danışmanlık giderleri
Sürdürülebilir Satın Alma	Şirketin satın alma faaliyetlerini sürdürülebilir bir şekilde yönetmeye ilişkin danışmanlık giderleri
Sürdürülebilir Tedarik Zinciri ve Kaynak Verimliliği	Şirketin tedarikçi seçimini sürdürülebilir politikalara dayandırarak tedarikçi seçim kriterlerinin ve prosedürlerinin şirketin çevresel stratejisini yansıtacak şekilde belirlenmesine ilişkin danışmanlık giderleri
Çevresel Yönetim Sistemi	Çevre kirliliği ve etkilerine karşı standartların belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin danışmanlık giderleri
Karbonsuzlaşma Yol Haritası	Şirketin süreçlerinde ortaya çıkan karbon salınımının azaltılmasına yönelik alınan danışmanlık giderleri
Karbon Ayak izi Hesaplanması	Şirketin süreçlerinde ortaya çıkan karbon ayak izinin hesaplanmasına yönelik alınan danışmanlık giderleri
Su Ayak izi Hesaplanması	Şirketin süreçlerinde kullanılan su ayak izinin hesaplanmasına ilişkin alınan danışmanlık giderleri
Sürdürülebilir Bilişim Danışmanlığı	Ürün ve süreçlerin sürdürülebilir olmasına yönelik alınan bilişim danışmanlığı giderleri
Enerji Danışmanlığı	Şirketin kullandığı enerjinin daha sürdürülebilir hale getirilmesine yönelik aldığı danışmanlık giderleri
Atık Yönetim Danışmanlığı	Şirketin üretim süreçlerinde ortaya çıkan atıkların sürdürülebilirliğe uygun yönetimine ilişkin alınan danışmanlık giderleri
Kontrol, Doğrulama ve Raporlama Danışmanlığı	Şirketin sürdürülebilirliğe ilişkin verilerinin kontrolüne, doğrulanmasına ve raporlanmasına yönelik alınan danışmanlık giderleri

Elektrikli Araçlara Yönelik Tarifeler

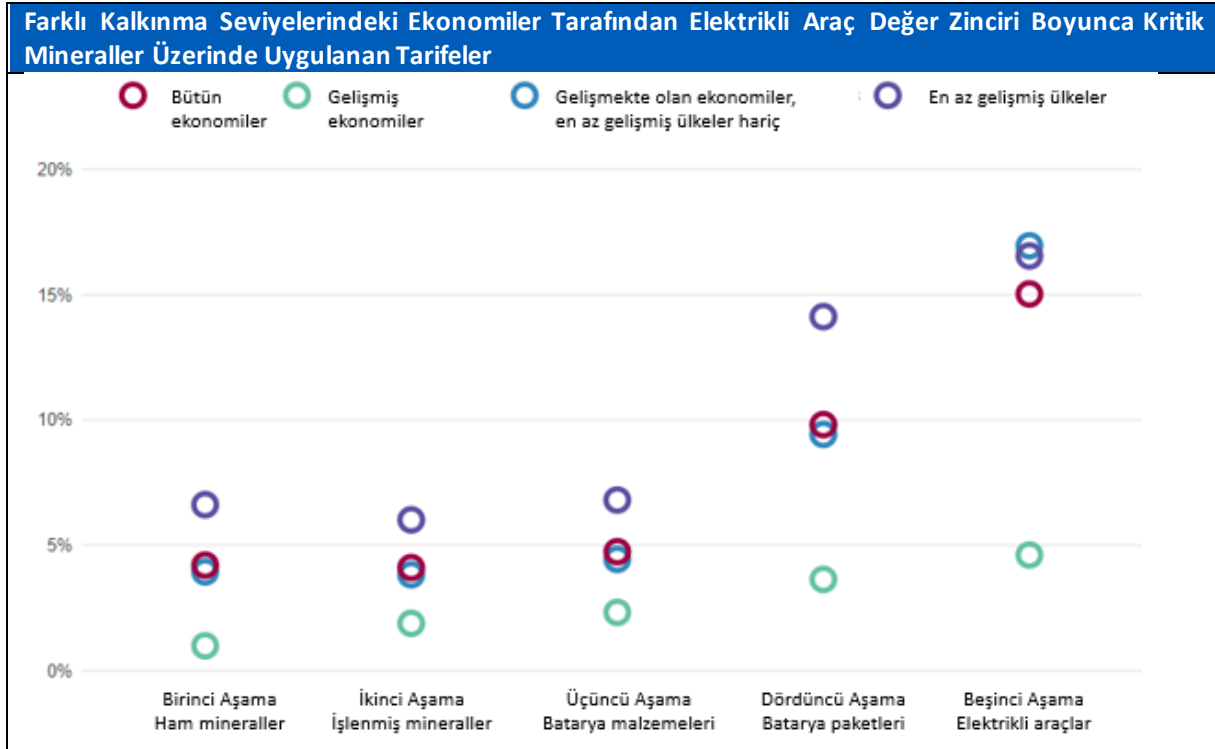
İklim değişikliğiyle mücadele devam ederken temiz enerji teknolojilerine doğru geçiş hız kazanmaktadır. Temiz enerji teknolojilerinin üretimi büyük ölçüde çeşitli minerallerin kullanımına bağlıdır. Örneğin güneş enerjisi yoğun olarak bakır, alüminyum, kadmiyum, tellür ve selenyum kullanırken rüzgar enerjisi bakır, nadir toprak elementleri, krom, çinko ve alüminyum gerektirmektedir. Elektrikli araçların ve pillerinin üretimi için ise alüminyum, bakır, kobalt, grafit, nikel, lityum, mangan ve nadir toprak elementlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak üretim zincirlerinde artan tarifeler, gelişmekte olan ekonomilerin ihracatlarını çeşitlendirmesi ve değer zincirinde yukarı çıkmasını engelleyen bir faktör olabilir.²¹

Küresel olarak temiz enerji teknolojileri ve elektrikli araçlara geçişin bir sonucu olarak gelişmekte olan ekonomilerde yoğun miktarda bulunan kobalt, grafit ve lityum gibi belirli kritik minerallere olan talebin artması beklenmektedir. Tahminlere göre bu minerallere olan talebin 2050 yılına kadar beş artacağı öngörülmektedir. Kobalt, grafit ve lityum için elektrikli araç değer zinciri cevherin çıkarılması, cevherin işlenmesi, piller için elektrot üretimi, pillerin imalatı ve aracın üretimi olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır. Değer zincirinin her aşamasında ticaret akışları da gerçekleşmektedir.

Elektrikli Araç Değer Zincirindeki Kritik Mineraller İçin Aşamalar Ve Karşılık Gelen GTİP'ler			
İşleme aşaması	Kobalt	Grafit	Lityum
1. Cevherlerin çıkarılması ve ilk kez işlenmesi	260500	250410 271312 270810	253090 283691
2. Pil sınıfı malzemeleri üretmek için cevherin işlenmesi ve rafine edilmesi	282200 810520	380110	282520 282739 282690 282619
3. Piller için elektrot üretimi	284190 285390	854519	284169 284290 382499
4. Pil hücrelerinin ve paketlerinin imalatı		850760 850790	
5. Elektrikli ve hibrit araç üretimi		870240 870360 870370 870380	

²¹ WTO blog, Tariffs on critical minerals and their role in the electric vehicle value chain [2](#)

Elektrikli araç değer zinciriyle ilgili ürünlerdeki tarifeler işleme aşamalarına ve ekonomilere göre değişiklik gösterebilmektedir. Pil paketleri ve elektrikli araçlar üzerindeki tarifelerin genel olarak ham cevher ve pil mineralleri üzerindeki tarifelere göre daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Değer zincirinde yukarı doğru gidildikçe tarifeler artmaktadır.

Gelişmiş ekonomiler ise elektrikli araç değer zincirinin tüm aşamalarında daha düşük tarifelere sahip olma eğimindedir. Ancak tarifeleri tedarik zinciri boyunca artarak işlenmiş ve bitmiş mallara en yüksek olacak şekilde uygulanmaktadır. Bu durum gelişmekte olan ekonomilerin değer zincirinde yukarı çıkma potansiyelini zayıflatmaktadır.

Tarife artışları tarım ve tekstil sektörlerinde oldukça belirgindir. Kritik minerallerle ticaret yapan ekonomiler için de benzer bir zorluk söz konusudur. Sadece tarifeleri sabitlemenin yüksek değerli işleme faaliyetlerinin yeri ile ilgili seçimleri etkilemek için yeterli olmayabileceği ifade edilmektedir. Ancak temiz enerjiye geçişi desteklemek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Kritik minerallere olan talebi değerlendirmek için, gelişmekte olan ekonomilerin rafınaj ve işleme tesisleri için yatırım çekmeleri gerekmektedir. Ek olarak elektrikli araç tedarik zincirinin daha yüksek değerli aşamalarında yer almak için yerel yetenekleri geliştirmek amacıyla teknoloji transferinin artırılmasına ihtiyaç duyulduğuna dikkat çekilmektedir. Yönetişimin güçlendirilerek mineral kaynak ticaretinden elde edilen faydaların adil dağıtımının sağlanması ve sürdürülebilir uygulamaların benimsenerek ekonomik kazanımların çevresel ve sosyal hususlarla dengelenmesinin önemini altı çizilmektedir.

Sonuç olarak zengin mineral kaynaklarına sahip gelişmekte olan ekonomiler, kobalt, grafit ve lityuma olan talebin artmasından faydalanabilir, ancak daha düşük seviyede adil bir tarife sistemiyle desteklenen iyi işleyen çok taraflı bir ticaret sistemi, bu ekonomilerin küresel EV değer zincirine daha tam olarak katılmasını sağlamak için elzemdir. Kritik mineraller sektöründe tarife artışlarının ele alınması ve sürdürülebilir kalkınma uygulamalarının teşvik edilmesi, gelişmekte olan ekonomilerde yapısal dönüşüme yol açabilir, daha eşit bir rekabet ortamı yaratabilir ve bu ekonomilerde yaşam standartlarını iyileştirebilir.